

**Strategia de Dezvoltare Regionala
Nord-Est
2014-2020**

- *Versiune de lucru aprilie 2013* -

1. Viziunea si obiectivul general

Justificarea viziunii si obiectivului general. Diagnosticul situatiei economice si sociale la nivel regional.

Cu toate ca Regiunea Nord-Est este cea mai mare regiune de dezvoltare a Romaniei sub aspectul numarului de locuitori si al suprafetei detinute, ea se situeaza pe ultimul loc in raport cu nivelul de dezvoltare. Astfel, desi in perioada 2005-2008 produsul intern brut regional pe cap de locuitor a crescut in termeni reali, rata de crestere inregistrata a fost inferioara celei medii nationale, ceea ce a condus la o accentuare a disparitatilor de dezvoltare fata de celelalte regiuni. Situatiile economica si sociala a continuat sa se agraveze odata cu intrarea in perioada de criza economica si financiara - anual a avut loc o scadere reala a produsul intern brut regional, intr-un ritm mai accentuat decat cel existent la nivel national¹. Din datele statistice existente rezulta ca indicele de disparitate² a scazut continuu in perioada 2005-2010, atat in conditii macroeconomice de crestere economica cat si de recesiune, coborand de la 66,7%(2005) la 61,4%(2010). Mai mult, in anul 2010, in raport cu media comunitara, Regiunea Nord-Est figura cu un indice de disparitate de numai 29%.

In continuare sunt prezentati principalii factori care determina nivelul scazut de dezvoltare a Regiunii Nord-Est sunt

A. Alternative economice reduse pentru populatia din mediul rural.

In mediul rural locuiesc 57% din populatia regiunii, reprezentand peste 2 milioane de persoane. Dintre acestia peste jumătate de milion il reprezinta persoanele ocupate in agricultura. In cele mai multe cazuri acestea practica o agricultura de subsistenta, lucrând pentru propria gospodarie, nedevelopând o activitate aducatoare de venituri(ferme de subsistenta) - practic este o forma de autoconsum, necuantificata in produsul intern brut regional. Mai mult, o treime dintre acestia au varste de peste 55 de ani si nivele reduse de calificare(studii nivel ISCED³ 1 si 2). In aceste conditii, in numeroase localitati rurale au aparut puncte de saracie formate din persoane care sunt lucratori individuali in agricultura(forma deghizata de somaj), cu un nivel redus sau fara venituri, cu un nivel scazut de calificare - persoane care au o accesibilitate redusa la servicii publice de educatie si sanatate. Practic trei sferturi din populatia saraca a regiunii locuiesc in mediul rural, iar un sfert dintre acestia il reprezinta tineri intre 16 si 24 de ani.

B. Competitivitatea scazuta a mediului economic.

In regiune intreprinderile active existente au o productivitate a muncii redusa, inferioara mediei nationale cu 30%. Cele mai scazute productivitati se inregistreaza in comerț, industria prelucratoare si in mod surprinzator in comunicatii si informatii. Nivelul scazut al productivitatii se datoreaza pe de o parte contributiilor modeste aduse de sectorul de cercetare, dezvoltarea tehnologica si inovare, iar pe de alta parte de transferul redus si punerea in practica a rezultatelor de catre sectorul productiv. La nivel regional ponderea cheltuielilor realizate de sectorul cercetarii si dezvoltarii reprezinta doar 0,3% din produsul intern brut regional, in scadere continua. Mai mult, din quantumul total al cheltuielilor de cercetare-dezvoltare doar o treime sunt realizate de catre intreprinderi. Dezvoltarea limitata a tehnologiei informatiei si comunicatiilor, cat si gradul redus de penetrare a serviciilor de internet (in special in mediul rural) constituie obstacole in tranzitia catre economia cunoasterii. Astfel, numarul

¹ Produsul intern brut regional a scazut in termeni reali cu 3,3% (scadere cu 1,3% la nivel national) in 2010 fata de 2009

² Exprima raportul dintre nivelul regional si cel national al produsului intern brut

³ International Standard Classification of Education

intreprinderilor cu servicii si/sau produse in domeniul TIC reprezinta doar 8% din totalul national, cu o contributie modesta la cifra de afaceri nationala pe acest segment. Totodata, numai 36% dintre gospodarii au acces la internet, jumatate dintre gospodarii nu au echipamente informatice, iar jumatate din populatie nu a accesat niciodata internetul. Productivitatea economica redusa determina si un nivel redus al exporturilor, doar 4,3% din volumul total al exporturilor romanesti este asigurat de regiune - cea mai mare parte a firmelor se adreseaza prin produsele si serviciile realizate catre piata interna.

In conditiile in care criza economica va continua si cererea agregata si investitiile publice vor stagna, cresterea reala a produsului intern brut regional nu va putea fi sustinuta in absenta unor interventii dedicate cresterii competitivitatii.

C. Nivelul scazut de atractivitate, in special a zonelor rurale si oraselor mici si mijlocii.

Zonele rurale, in special cele din partea estica a regiunii, sunt caracterizate printr-un nivel redus de dezvoltare al infrastructurii de baza - gradul redus de modernizare a drumurilor comunale care determina o accesibilitate redusa catre centrele urbane (implicit la servicii de educatie si sanatate), infrastructura de utilitati insuficient dezvoltata din punct de vedere cantitativ si calitativ in raport cu populatia existenta, accesul redus la internet si la serviciile aferente societatii informatinale. Adaugand la toate aceste elemente si lipsa locurilor de munca, obtinem un tablou al cauzelor care determina migrarea tinerilor din mediul rural fie catre alte State Membre (in cautarea unui loc de munca), fie catre zonele urbane dezvoltate. Totodata, zona rurala se confrunta cu probleme de mediu - suprafete intinse sunt afectate de fenomenele de panta (eroziune, alunecari de teren, inundatii), insumand o treime din suprafata totala afectata a Romaniei.

Cele mai multe din orasele mici si mijlocii ale regiunii se confrunta cu un nivel scazut de atractivitate datorat unei complex de factori economici, sociali, de mediu. In cele mai multe cazuri infrastructura tehnica-edilitara existenta este invecchita, iar satele arundate nu sunt conectate la retele de utilitati. Accesibilitatea si mobilitatea in interiorul localitatilor este limitata de gradul avansat de uzura a strazilor orasenesti, de lipsa/insuficienta locurilor de parcare, de foarte slaba prezenta a unor forme alternative de transport (biciclete, transport ecologic, etc). Nivelul redus al investitiilor private realizate, precum si efectele crizei economice si financiare au condus la o restrangere a locurilor de munca existente. Lipsa locurilor de munca atractive, a oportunitatilor de petrecere a timpului liber determina numerosi absolventi de invatamant superior sa isi stabileasca domiciliul in alte zone, urbane, mai dezvoltate. Mai mult, fenomenul migratoriu are loc si in randul tinerilor absolventi de liceu care detin o calificare - multi fiind plecati in cautarea unui loc de munca in alte State Membre. In aceste conditii, asistam la un nivel ridicat al somajului in randul tinerilor - practic, la fiecare trei tineri cu varsta cuprinsa intre 15 si 24 de ani, unul dintre ei este somer.

Totodata, desi numeroase zone dispun de oportunitati (energii regenerabile, potential agricol si zootehnic ridicat), datorita gradului redus de atractivitate nu reusesc sa atraga investitiile necesare care sa valorifice aceste oportunitati si implicit sa contribuie la relansarea economica.

La **nivel global**, din informatiile prezentate in analiza economico-sociala si analiza SWOT, se desprind urmatoarele probleme cheie:

Problema cheie identificata	Referinta
<i>Cea mai redusa valoare a produsului intern brut regional pe locuitor dintre toate regiunile Romaniei si antepenultimul loc ocupat dintre toate regiunile Uniunii Europene</i>	<i>Regiunea Nord-Est figura in anul 2010 cu un indice de disparitate de 61,4% fata de nivelul national si de 29% fata de nivelul comunitar, in scadere continua in perioada 2006-2010</i>
<i>Nivelul scazut al productivitatii muncii la nivel regional, in special in industria</i>	<i>In anul 2011, productivitatea muncii la nivel regional era mai scazuta cu 30% fata de nivelul</i>

<i>prelucratoare, comert, comunicatii</i>	<i>national. In industria prelucratoare, reprezinta 66% din nivelul national, in comert 67%, in informatii-comunicatii 61%</i>
<i>Diminuarea numarului total de intreprinderi active, inclusiv a celor noi create</i>	<i>Scaderea numarului total de intreprinderi active cu 20% in 2011 fata de 2008 Scaderea numarului de noi intreprinderi infiintate cu 21% in 2010 fata de 2009</i>
<i>Nivelul foarte scazut al investitiilor straine in regiune si al exporturilor realizate de catre regiune</i>	<i>Valoarea exporturilor realizate de catre regiune in 2011 reprezinta numai 4,37% din total exporturi ale Romaniei Investitiile straine realizate in regiune in 2011 reprezinta doar 2,9% din total realizat la nivel national</i>
<i>Aportul redus adus de regiune la cifra de afaceri totala a Romaniei</i>	<i>6,8% in 2011</i>
<i>Regiunea se confrunta cu un fenomen continuu de imbatranire a populatiei</i>	<i>Rata de inlocuire a populatiei la nivel regional este in continua scadere - de la 1,68 (2006) la 1,27(2011). Spor natural negativ si in scadere in perioada 2008-2011</i>
<i>Ponderea ridicata a populatiei ocupate in agricultura, cu un aport redus la formarea produsului intern brut regional</i>	<i>Ponderea populatiei ocupate in agricultura la nivel regional - 41,5%(fata de 20,71% nivel national) Aportul la formarea produsului intern brut regional de numai 11 %(2010)</i>
<i>Ponderea scazuta a populatiei ocupate in industrie</i>	<i>Ponderea populatiei ocupate in industrie la nivel regional - 16,4%(20,71% nivel national) - 2010</i>
<i>Cel mai ridicat nivel de saracie dintre regiunile Romaniei si din Uniunea Europeana</i>	<i>Regiunea are cel mai mare nivel al ratei saraciei absolute (7,7% in 2010), in crestere cu 1,8 p.p. in perioada de criza economica Regiunea detine cea mai mare pondere din populatia saraca a Romaniei (26% in 2010) Al doilea nivel al ratei saraciei severe (1,7% in 2010)</i>
<i>Nivelul foarte scazut al veniturilor gospodariilor</i>	<i>Venitul brut al unei gospodarii per membru familie reprezinta 24% din media UE 27 (2010) Venitul net disponibil per membru de familie de este de 2,5 ori mai mic decat in Regiunea Bucuresti-Ilfov si pe ultimele nivele din UE27(2008) Indicele de disparitate al veniturii primar per membru familie reprezinta 61,7% din media nationala - cel mai scazut din Romania(2009) Indicile de disparitate al veniturii net disponibil pe gospodarie reprezinta 79% din media nationala(2009) Salariul mediu net reprezinta 83% din media nationala si 17% din media UE27(2011) Peste 50% dintre gospodarii fac fata cu dificultate cheltuielilor curente⁴</i>
<i>Nivelul ridicat al somajului in randul tinerilor si de lunga durata</i>	<i>Rata somajului BIM⁵ pentru grupa de varsta 15-24 ani este 12%, iar in mediul urban de 28,5% (2011). Unul din trei someri isi cauta loc de munca de peste un an</i>

⁴ Detaliere analiza economica-sociala 2014-2020

⁵ BIM - Biroul International al Muncii` 1234567890=-0987 aq

La **nivel teritorial**, in raport cu datele prezentate in analiza socio-economica si analiza SWOT, se desprind urmatoarele probleme cheie:

Problema cheie identificata	Referinta
Disparitati la nivel urban privind consumul de apa potabila intre municipiile resedinta de judet si orasele mici si mijlocii	Cele mai ridicate consumuri la municipiile resedinta de judet - Iasi (68,3 mc/loc) versus consumuri foarte reduse (sub 10 mc/loc) in orasele Stefanesti, Dolhasca, Frasin, Liteni, Darabani, Salcea si Flamanzi (conform studiu dezvoltare urbana) ⁶ . Localitatile Cajvana si Milisauti nu au retea de apa potabila.
Disparitati la nivel urban privind accesul la retea de canalizare	Orasul Milisauti nu are retea de canalizare
Disparitati la nivel urban privind conectarea localitatilor la retea nationala de alimentare cu gaz metan - 15 localitati urbane nu sunt conectate (in 2011)	Doa municipii - Campulung Moldovenesc si Vatra Dornei, 13 orase: Darabani, Flamanzi, Saveni, Stefanesti, Roznov, Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Liteni, Milisauti, Solca, Vicovu de Sus si Murgeni.
Disparitati intre localitatile urbane privind asigurarea serviciilor medicale	In unele orase mici nu se asigura servicii medicale la nivel de spital/centru de permanenta - mai multe detalii in Analiza economico-sociala
Starea avansata de deteriorare, lipsa echipamentelor de specialitate, a dotarilor pentru unitatile de invatamant si medicale din orasele mici	-- `nventarul nevoilor existente este prezentat in sectiunile dedicate educatiei si sanatatii din analiza economico-sociala
Disparitati mediu urban privind serviciul de transport public in comun	14 localitati urbane din cele 46 prezente in regiune beneficiaza de transport public in comun (conform studiului de dezvoltare urbana intocmit pentru ADR Nord-Est) ⁷ Parcul auto aferent are o stare avansata de uzura Transportul de tip „verde” se desfasoara doar in trei municipii - Botosani, Iasi (tramvaie) si Piatra Neamt (troleibuze) - numarul total al pasagerilor transportati reprezinta doar 36,3% din totalul existent.
Existenta zonelor geografice rurale lipsite de orase pe o raza de 25-30 km - accesibilitatea scazuta la serviciile publice de invatamant, sanatate din zone urbane	Sud-estul judetului Botosani - nord-estul judetului Iasi - sud-estul judetului Iasi - estul judetului Bacau - zona central-estica a judetului Vaslui - nord-vestul judetului Suceava - nord-vestul judetului Bacau
Disparitati interjudetene privind ponderea populatiei conectata la retea de apa potabila	26% in judetul Suceava fata de 51% in judetul Iasi - 2010 ⁸
Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce detin alimentare cu apa potabila si canalizare	Date preliminare recensamant 2011-Vaslui (36,7%), Botosani (38,7%) fata de 55-57% in celelalte judete. Judetele Botosani si Vaslui detin ultimele doua locuri dintre judetele Romaniei (cel mai mic procent de locuinte racordate la retea apa potabila)
Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce beneficiaza de incalzire pe perioada iernii	Date preliminare recensamant 2011- Vaslui (23,4%), Botosani (26,1%), Neamt (32%) fata de Iasi (47%)
Disparitati tip urban-rural privind numarul de gradinite (inclusiv educatori)	In mediul rural sunt 56% din numarul total de prescolari si 8% din numarul total de gradinite

⁶ Studiu privind dezvoltarea urbană la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Est - 2012 (postat pe site-ul ADR NE)

⁷ Idem 3

⁸ Conform datelor INS la 31.12.2010

	(2011)
<i>Disparitati tip urban-rural privind asistenta medicala - distributia personalului medical si a unitatilor medicale</i>	<i>57% -din populatia regiunii are domiciliul in mediul rural si este deservita de 12% din numarul total al personalului medical (2010) 36 medici/10.000 locuitori in mediul urban versus 4 medici/10.000 locuitori mediul rural</i>
<i>Disparitati tip urban-rural privind gradul de echipare cu infrastructura tehnic-edilitara</i>	<i>Nu dispun de retea de alimentare cu apa potabila: 22% din comunele din judetul Bacau, 43% din judetul Botosani, 40% din judetele Iasi si Neamt, 58% din judetul Suceava, 33% din judetul Vaslui - 2011 Nu dispun de retea de canalizare: 58% din comunele din judetul Bacau, 89% din judetul Botosani, 87% din judetul Iasi, 85% din judetul Neamt, 76% din judetul Suceava si 87% din judetul Vaslui - 2011</i>
<i>In unele areale, populatia de etnie roma are o accesibilitate redusa la serviciile publice de educatie, sanatate, servicii sociale si locurile de munca</i>	<i>Detalierea pe tipuri de nevoi si zone geografice prezentata in analiza economico-sociala</i>

In raport cu situatia prezentata, propunem pentru perioada de programare 2014-2020 urmatoarele elemente de ordin strategic:

Viziunea „In anul 2022 Regiunea Nord-Est va fi un loc mai atractiv pentru a investi, a lucra si a locui!”

Obiectiv general: Derularea in Regiunea Nord-Est a unui proces de crestere economica durabila, favorabil cresterii competitivitatii economice si incluziunii sociale, care sa conduca la o diminuare a decalajelor existente fata de celelalte regiuni ale Romaniei

Tinta propusa anul 2022⁹: indicele de disparitate al Produsului Intern Brut Regional pe cap de locuitor la nivel regional va reprezenta 75% din valoarea indicatorului la nivel national si 37% din valoarea indicatorului la nivel comunitar

⁹ Tintele si indicatorii de monitorizare au fost prevazuti la nivelul anului 2022, intrucat o parte dintre proiectele cofinantate din fondurile comunitare aferente perioadei de programare 2014-2020 vor putea fi finalizate pana pe 30.06.2022

2. Prioritatile tematice ale strategiei de dezvoltare regionala

In continuare este prezentat sintetic panelul de prioritati, obiective specifice si masuri, precum si corelarea acestora cu obiectivele tematice ale Strategiei EUROPA 2020:

Prioritate	Obiectiv specific	Masuri	Corelarea cu obiectivele tematice ale Strategiei EUROPA 2020
1. Imbunatatirea capitalului uman prin aplicarea de masuri orientate catre cresterea ocuparii, accesului la educatie, instruire si sanatate, promovarea incluziunii sociale	Cresterea ocuparii in randul tinerilor si a grupurilor vulnerabile	Actiuni pentru sprijinirea integrarii pe piata muncii a tinerilor care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca Actiuni preventive si active de integrare pe piata muncii (inclusiv personalizate) pentru grupurile vulnerabile	Promovarea ocuparii fortei de munca si sprijinirea mobilitatii fortei de munca Promovarea incluziunii sociale si combaterea saraciei Investitiile in educatie, competente si invatare pe tot parcursul vietii
	Imbunatatirea accesului si a participarii la educatie si instruire de calitate	Reducerea ratei de parasire timpurie a scolii, in special pentru tinerii din zonele rurale si comunitatile defavorizate Imbunatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietei muncii Cresterea accesului la formare profesionala continua Crearea, modernizarea si extinderea infrastructurii de educatie	Investitiile in educatie, competente si invatare pe tot parcursul vietii Promovarea incluziunii sociale si combaterea saraciei
	Cresterea accesului la servicii de sanatate de calitate	Extinderea si diversificarea serviciilor de sanatate	Investitiile in educatie, competente si invatare pe tot parcursul vietii
	Promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si urbane aflate in declin	Extinderea, diversificarea si imbunatatirea accesului grupurilor vulnerabile si comunitatilor izolate la servicii de sanatate, educatie, sociale si de locuire	Promovarea incluziunii sociale si combaterea saraciei
2. Dezvoltarea unei infrastructuri moderne care sa asigure cresterea accesibilitatii,	Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si mobilitatii prin realizarea de	Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii aeroportuare Modernizarea si	Promovarea unor sisteme de transport durabile si eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor

conectivitatii si atractivitatii Regiunii Nord-Est	investitii in infrastructura de transport	dezvoltarea infrastructurii feroviare Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii rutiere Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile	retelelor majore
	Stimularea atractivitatii si economiei locale prin cresterea accesului la infrastructura TIC ¹⁰ de calitate	Extinderea infrastructurii de broadband, in special in zonele rurale si comunitatile izolate Dezvoltarea TIC prin crearea si dezvoltarea de produse si servicii tip e-„servicii”	Imbunatatirea accesului, a utilizarii si a calitatii tehnologiilor informatiei si comunicatiilor (e-guvernare si e-servicii)
3. Sprijinirea unei economii competitive si a dezvoltarii locale	Sprijinirea inovarii si competitivitatii mediului economic, promovarea rezultatelor obtinute	Dezvoltarea inovarii si transferului de know-how inclusiv prin crearea si dezvoltare de clustere Sprijin pentru domenii competitive si sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii si procese tehnologice noi, cu valoare adaugata crescuta, „verzi”	Consolidarea cercetarii, a dezvoltarii tehnologice si a inovarii Imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor mici si mijlocii, a sectorului agricol si a sectorului pescuitului si acvaculturii Protectia mediului si promovarea utilizarii eficiente a resurselor
	Impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, in special a celei aplicate	Sprijinirea cercetarii publice si private, in vederea dezvoltarii si fructificarii solutiilor integrate	Consolidarea cercetarii, a dezvoltarii tehnologice si a inovarii
	Imbunatatirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate pentru firme	Sprijin pentru accesarea serviciilor dedicate firmelor si tinerilor antreprenori	Imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor mici si mijlocii, a sectorului agricol si a sectorului pescuitului si acvaculturii
	Sprijinirea exporturilor si competitivitatii produselor locale la export	Dezvoltarea de retele si platforme pentru sprijinirea exportatorilor locali	Imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor mici si mijlocii, a sectorului agricol si a sectorului pescuitului si acvaculturii
	Sprijinirea	Asigurarea conditiilor de	Imbunatatirea

¹⁰ Tehnologia Informatiei si Comunicatiilor

	dezvoltarii zonelor urbane	dezvoltare in mediul urban, prin realizarea de investitii in infrastructura locala	competitivitatii intreprinderilor mici si mijlocii, a sectorului agricol si a sectorului pescuitului si acvaculturii
	Sprijinirea dezvoltarii zonelor rurale	Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala Dezvoltarea de activitati economice alternative in mediul rural, inclusiv dezvoltarea capacitatii antreprenoriale a tinerilor	Imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor mici si mijlocii, a sectorului agricol si a sectorului pescuitului si acvaculturii
	Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent	Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic	
4. Optimizarea utilizarii si protejarea resurselor si patrimoniului natural	Promovarea eficientei energetice	Cresterea eficientei energetice a institutiilor publice, gospodariilor si firmelor	Sprijinirea tranzitiei catre o economie cu emisii scazute de dioxid de carbon in toate sectoarele Promovarea adaptarii la schimbarile climatice, prevenirea si gestionarea riscurilor
	Protejarea mediului si biodiversitatii prin realizarea de investitii specifice aquis-ului comunitar si valorificarea siturilor naturale	Investitii in crearea, reabilitarea, modernizarea si extinderea retelei de apa potabila si canalizare, in sisteme de management integrat a deseurilor si sistemele de management a riscurilor Tratarea solurilor contaminate si/sau poluate Prezervarea biodiversitatii	Protectia mediului si promovarea utilizarii eficiente a resurselor Promovarea adaptarii la schimbarile climatice, prevenirea si gestionarea riscurilor

Prioritatea 1 - Imbunatatirea capitalului uman prin aplicarea de masuri orientate catre cresterea ocuparii¹¹, accesului la educatie, instruire si sanatate, promovarea incluziunii sociale

Prioritatea 1 - panelul obiectivelor specifice si masurilor asociate

Obiectivul specific	Masuri asociate
1. Cresterea ocuparii in randul tinerilor si a grupurilor vulnerabile	1.1 Actiuni pentru sprijinirea integrarii pe piata muncii a tinerilor care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca 1.2 Actiuni preventive si active de integrare pe piata muncii (inclusiv personalizate) pentru grupurile vulnerabile
2. Imbunatatirea accesului si participarii la educatie si instruire de calitate	2.1 Reducerea ratei de parasire timpurie a scolii, in special pentru tinerii din zonele rurale si comunitatile defavorizate 2.2 Imbunatatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietei muncii 2.3 Cresterea accesului la formare profesionala continua 2.4 Crearea, modernizarea si extinderea infrastructurii de educatie
3. Cresterea accesului la servicii de sanatate de calitate	3.1 Extinderea si diversificarea serviciilor de sanatate
4. Promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si urbane aflate in declin	4.1 Extinderea, diversificarea si imbunatatirea accesului grupurilor vulnerabile si comunitatilor izolate la servicii de sanatate, educatie, sociale si de locuire

Obiectivul specific 1: cresterea ocuparii in randul tinerilor si a grupurilor vulnerabile

Masura 1.1: Actiuni pentru sprijinirea integrarii pe piata muncii a tinerilor care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca

Context -referinte:

- (1) Nivelul ratei somajului BIM in randul tinerilor (15-24 ani) este de 12% la nivel regional si 28,5% in mediul urban¹². Marea majoritate a acestora nu urmeaza cursuri de formare profesionala si nu sunt inscrisi intr-o forma de invatamant.
- (2) Nivelul ratei de ocupare pentru tinerii din grupa de varsta 15-24 este de 26%¹³

Tinta vizata 2022:

- (1) rata somajului BIM in randul tinerilor (15-24 ani) va fi de maxim 8% la nivel regional si de maxim 15% in mediul urban
- (2) rata ocuparii in randul tinerilor (15-24 ani) minim 35%

¹¹ Este vizata cresterea ocuparii in special pentru tineri si grupurile vulnerabile, precum si reducerea "autoocuparii" din agricultura

¹² Referinta 2011

¹³ Referinta 2010, cercetare AMIGO INS

Surse: date statistice Eurostat, date statistice INS, rapoarte de progres, cercetare statistica AMIGO

Aceasta masura este dedicata tinerilor cu varsta cuprinsa intre 15-24 de ani, care se afla intruna din urmatoarele situatii(eventual pentru care exista riscul de a se incadra in acestea):

- nu au un loc de munca
- nu urmeaza cursurile unei institutii de invatamant
- nu urmeaza o forma de formare profesionala

In cadrul acestei masuri actiunile vizeaza dobandirea de catre tinerii vizati de cunostinte, abilitati, deprinderi pentru ocupatii cerute pe piata muncii¹⁴, care sa le permita fie sa ocupe un loc de munca, fie sa isi deschida propria afacere.

- Sprijinirea participarii tinerilor din grupul tinta vizat la programe de formare care vizeaza dobandirea competentelor pentru ocupatii cerute de catre piata muncii (inclusiv competente digitale)
- Sprijinirea participarii tinerilor din grupul tinta vizat la programe de formare profesionala care vizeaza dobandirea competentelor antreprenoriale
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru infiintarea de start-up-uri de catre o parte dintre tinerii din grupul tinta vizat, care au urmat in prealabil un program de formare profesionala pentru dezvoltarea antreprenoriatului
- Dezvoltarea de programe integrate pentru orientarea tinerilor care sa asigure o tranzitie mai usoara a tinerilor catre piata muncii - furnizarea de informatii, orientare profesionala, asistare in gasirea unui loc de munca, dezvoltarea de planuri de orientare personalizate, dobandirea de experienta prin participarea la programe de ucenicie si internship-uri
- Dezvoltarea unei scheme de grant dedicata programelor de practica pentru tineri in cadrul firmelor si ONG-urilor in vederea dobandirii de competente si experienta pentru insertia pe piata muncii

Totodata, recomandam ca actiunile care vor viza dobandirea/dezvoltarea competentelor antreprenoriale, cat si cele dedicate infiintarii de start-up-uri sa fie avute in vedere in strategiile integrate care urmeaza sa fie dezvoltate de catre comunitatile care vor aplica pe viitorul instrument de dezvoltare urbana - Dezvoltare locala sub responsabilitatea comunitatilor locale.

Masura 1.2: Actiuni preventive si active de integrare pe piata muncii (inclusiv actiuni personalizate) pentru grupuri vulnerabile

Context - referinte:

(1) in anul 2011 ponderea populatiei ocupate in agricultura la nivel regional reprezinta 41,5% din total (dublu fata de ponderea nationala), cea mai mare parte fiind implicata in agricultura de subzistenta si activitati agricole cu productivitate foarte scazuta (contributia agriculturii la produsul intern brut regional este de numai 11%). Pentru aceasta categorie, cat si pentru populatia de etnie roma exista sanse foarte mici de a se integra/reintegra pe piata muncii datorita nivelului redus de competente.

In cadrul acestei masuri actiunile indicative vizeaza dupa caz, identificarea si analizarea nevoilor existente, acordarea de consiliere, furnizarea de instruire prin programe de orientare/reorientare profesionala, incadrarea participantilor in intreprinderile sociale:

---

¹⁴ In corelare cu elementele strategice prezentate la prioritatea 1, obiectivul specific 2, masura 2.2

- Actiuni privind evaluarea multidisciplinara a nevoilor si problemelor persoanelor dezavantajate, oferirea de solutii personalizate
- Sprijin pentru participarea grupurilor vulnerabile la programe de formare personalizate, care vizeaza dobandirea competentelor pentru ocupatii cerute de catre piata muncii (inclusiv motivarea participarii la un program de formare)
- Acordarea de indrumare - consiliere in gasirea unui loc de munca. Aceasta actiune vizeaza in mod obligatoriu toate persoanele care urmeaza/au urmat un program de formare profesionala
- Dezvoltarea unei scheme de grant dedicata infiintarii de intreprinderi sociale, in care sa fie angajate o parte dintre persoanele din grupul tinta vizat, care au participat la un program de formare profesionala
- Sprijinirea facilitarii accesului persoanelor de etnie roma la servicii de informare, consiliere, formare profesionala si mediere pe piata muncii

Actiunile propuse pot fi incadrate intr-un pachet integrat de interventii strategice care sa vizeze rezolvarea multiplelor probleme cu care se confrunta aceste categorii: venituri insuficiente, accesibilitate redusa la servicii medicale si invatamant, la serviciile sociale, absenta unei locuinte. Totodata, aceste actiuni vor fi personalizate in raport cu specificul fiecarui grup tinta vizat. Va fi avuta in vedere complementaritatea cu actiunile prevazute la masura „Extinderea, diversificarea si imbunatatirea accesului grupurilor vulnerabile si a comunitatilor izolate la servicii de sanatate, educatie, sociale si locuire”.

Obiectivul specific 2: imbunatatirea accesului si a participarii la educatie si instruire de calitate

Masura 2.1: Reducerea ratei de parasire timpurie a scolii, in special pentru tinerii din zonele rurale si comunitatile defavorizate

Context - referinte

La nivel regional nu exista date statistice privind rata de parasire timpurie a scolii. In prezent datele se culeg pe baza de ancheta doar la nivel national. Apreciem ca la nivel regional valoarea existenta este superioara celei inregistrate la nivel national(17,5% in 2011) intrucat, in regiune, o pondere ridicata a tinerilor cu varste intre 18-24 ani locuiesc in mediul rural si orasele mici (zone unde se manifesta cu precadere acest fenomen).

Rata abandonului scolar a avut nivele reduse in ultimii cinci ani scolari in invatamantul primar si gimnazial. Cele mai ridicate cote ale ratei de abandon se inregistreaza in invatamantul profesional si tehnic. Astfel, in anul scoalar 2010-2011, nivelul acesteia este de 18,1% la nivel regional, amplitudini ridicate fiind inregistrate in judetele Bacau(20,3%), Botosani (20%), Iasi(22,6%) si Suceava(19%).

Parasirea timpurie a scolii are consecinte negative in timp asupra indivizilor, conducand la o crestere a somajului, a saraciei si in final a excluziunii sociale. Chiar daca o parte dintre acestia detin un loc de munca, ei sunt incadrati pe posturi caracterizate printr-un nivel redus de calificare si implicit al remuneratiei obtinute. Nivelul redus al veniturilor conduce la o accesibilitate redusa la serviciile de invatamant si sanatate.

Principalele cauze ale acestui fenomen sunt de ordin educational si socio-economic. Cea mai mare parte a tinerilor care au parasit timpuriu scoala provin din familii dezorganizate (cu parinti plecati la munca in strainatate), familii fara posibilitati materiale, familii de etnie roma sau ce apartin altor grupuri dezavantajate: tineri cu dizabilitati fizice sau mentale, tineri cu nevoi speciale, tineri ce parasesc institutiile de ocrotire a copilului. Așa cum s-a mentionat anterior, astfel de situatii sunt intalnite in special in mediul rural si in comunitatile izolate/defavorizate.

Tinta vizata 2022: rata de parasire timpurie a scolii - maxim 12%

Surse: rapoarte de progres, studii intocmite la nivel regional

In cadrul acestei masuri actiunile vizeaza pe de o parte sa se adreseze cauzelor de ordin educational astfel incat sa se previna/combate parasirea timpurie a scolii, iar pe de alta parte sa permita reintegrarea in procesul educational a tinerilor care deja au parasit scoala:

- Elaborarea si implementarea la nivel local/regional a unui sistem de monitorizare a fenomenului de parasire timpurie a scolii (urmarire pe baza unui indentificator unic, identificare cauze si motive) cat si de strategii locale/regionala de prevenire/combatare a acestui fenomen
- Elaborarea si implementarea de programe personalizate de reintegrare in procesul educational a tinerilor care doresc sa isi continue studiile

Actiunile propuse pot fi incadrate intr-un pachet integrat de interventii strategice care isi propun sa se adreseze si celorlalte probleme cu care se confrunta aceasta categorie: venituri insuficiente, accesibilitate redusa la servicii medicale, invatamant si serviciile sociale, absenta unei locuinte¹⁵.

Masura 2.2: Imbunatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietei muncii

Context - referinte

In anul 2011, nivelul ratei somajului BIM in randul tinerilor (15-24 ani) este de 12% la nivel regional, in mediul urban nivelul ajungand la 28,5%. Dintre acesti someri, o buna parte nu isi gasesc loc de munca datorita faptului ca au calificari, competente care nu sunt cerute in prezent de piata muncii.

Rata abandonului scolar a avut nivele reduse in ultimii cinci ani scolari in invatamantul primar si gimnazial. Cele mai ridicate cote ale ratei de abandon se inregistreaza in invatamantul profesional si tehnic. Astfel, in anul scolar 2010-2011, nivelul acesteia este de 18,1% la nivel regional, amplitudini ridicate fiind inregistrate in judetele Bacau(20,3%), Botosani (20%), Iasi(22,6%) si Suceava(19%).

Tinta vizata 2022:

- (1) Rata somajului BIM in randul tinerilor (15-24 ani) va fi de maxim 8% la nivel regional si de maxim 15% in mediul urban

Surse: Eurostat, rapoarte de progres

In cadrul acestei masuri actiunile indicative vizeaza identificarea nevoilor de competente cerute pe piata muncii, previzionarea acestora, precum si adaptarea planurilor de actiune pentru invatamant la nivel regional, judetean si a planurilor de scolarizare in raport cu acestea.

- Elaborarea de studii la nivel regional, judetean, local privind nevoile de competente si calificari cerute pe piata fortei de munca, precum si o previzionare a acestora pe termen mediu
- Actualizarea planului regional de actiune pentru invatamant, a planurilor locale de actiune pentru invatamant si a planurilor de scolarizare in conformitate cu rezultatele studiilor realizate
- Crearea si dezvoltarea parteneriatelor intre agentii economici si unitatile scolare
- Realizarea observatorului regional pentru educatie

¹⁵ In corelare cu elementele strategice prezentate la prioritatea 1, obiectivul specific 4, masura 4.1

- Monitorizarea insertiei pe piata muncii a absolventilor unitatilor de invatamant
- Sprijin pentru crearea de parteneriate intre patronate, camerele de comert si industrie si furnizorii de formare initiala si continua in vederea corelarii programelor educationale cu necesarul de forta de munca existent, respectiv tendintele de dezvoltare a mediului economic
- Promovarea de masuri directe si stimulative pentru calificarea la locul de munca
- Monitorizarea rezultatelor programelor de practica, atat pentru invatamantul liceal cat si cel superior

Masura 2.3: Cresterea accesului la formare profesionala continua

Context - referinte

Dezvoltarea de abilitati si aptitudini, atat pentru absolventii care intra pe piata muncii cat si pentru cei angajati, constituie un element cheie pentru cresterea competitivitatii. Extinderea accesului si participarea la formarea continua constituie elemente esentiale pentru cresterea motivarii fortei de munca.

In prezent, nu exista la nivel regional statistici care sa indice ponderea participarii persoanelor angajate la programe de formare profesionala/cursuri, insa nivelul este cu siguranta foarte scazut comparativ cu datele inregistrate in alte state comunitare - la nivel national acest procent este de 1,6% in 2011.

Principalele obstacole in calea accesarii programelor de formare profesionala sunt de ordin:

- structural: care descurajeaza cel mai puternic participarea la programe de formare - lipsa resurselor financiare a subiectilor(situatie agravata de efectele crizei economice si financiare - aspecte surprinse si in studiul intocmit de catre ADR Nord-Est¹⁶), distributia teritoriala neadekvata si/sau inflexibilitate a furnizorilor de formare profesionala)
- individual: varsta si situatia familiala a subiectilor(programul de lucru, numarul de persoane aflate in intretinere)
- psihologic: experienta educationala si/sau profesionala a subiectilor(aspecte negative traite care au condus la o lipsa de incredere, excluziune sociala)

In general, firmele/organizatiile care incurajeaza participarea salariatilor la programele de formare profesionala sunt cele care desfasoara activitati inovative, cele din tehnologia informatiei si comunicatiei (companii caracterizate prin valoarea adaugata ridicata a produselor si serviciilor), cat si cele care sunt obligate prin prevederile legislative.

Tinta vizata 2022: ponderea populatiei ce participa la programe de formare profesionala a adultilor va fi de minim 7%

Surse: rapoarte de progres, studii intocmite nivel regional

In cadrul acestei masuri actiunile indicative vor viza:

- Dezvoltarea de programe de formare profesionala pentru angajati, in special cele ce vizeaza instruirea la locul de munca si cele de tip online (e_educatie)
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru sprijinirea centrelor comunitare de invatare permanenta
- Crearea de instrumente on-line noi si dezvoltarea celor existente cu scopul de a promova/prezenta ofertele de formare profesionala existente
- Dezvoltarea parteneriatelor intre furnizorii de formare profesionala publici, privati si partenerii sociali(sindicate, asociatii patronale) cu scopul de a culege cerintele curente de instruire, de a oferi informatii asupra ofertei de formare existente

¹⁶ - Stadiul implementarii POR la nivelul Regiunii Nord-Est, aspecte cantitative si calitative ca urmare a crizei economice si financiare

- Derularea de campanii de constientizare privind beneficiile aduse de formarea profesionala a adultilor
- Dezvoltarea de instrumente care sa permita schimbul de experiente si prezentarea de exemple de buna practica privind formarea profesionala a adultilor - organizarea de conferinte, seminarii, mese rotunde, derularea de vizite de studiu
- Consolidarea capacitatii administrative a autoritatilor locale in vederea accesarii fondurilor comunitare (realizare de planuri, strategii si proiecte, implementarea si monitorizarea acestora)
- Crearea, respectiv dezvoltarea de parteneriate intre Camerele de Comert si Industrie si furnizorii de formare initiala si continua in vederea corelarii programelor educationale cu necearul de forta de munca existent si tendintele de dezvoltare a mediului economic

Masura 2.4: Crearea, modernizarea si extinderea infrastructurii de educatie

Context - referinte

In Regiunea Nord-Est, numarul unitatilor de educatie reprezinta 16% din numarul total al unitatilor de invatamant existente la nivel national, iar populatia scolara detine o pondere de 18% din totalul populatiei scolare la nivel national (2011). Datele prezentate indica o stansa corelare cu faptul ca regiunea detine cea mai mare populatie dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale Romaniei.

Cu toate ca in perioada actuala de programare (2007-2013) au fost intreprinse demersuri pentru reabilitarea, modernizarea si echiparea unitatilor de invatamant, materializate prin implementarea de proiecte de infrastructura finantate din fonduri comunitare si din bugetele locale, o parte importanta din infrastructura educationala se confrunta in continuare cu o serie de probleme importante.

Din inventarul nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare, rezultat in urma intalnirilor derulate de reprezentantii ADR Nord-Est cu reprezentantii administratiei publice locale din localitatile urbane si cei ai consiliilor judetene se desprind urmatoarele probleme¹⁷:

- Nefinalizarea lucrarilor de investitii demarate in cadrul Programului National de Dezvoltare a Infrastructurii:
- Capacitate insuficienta a gradinitelor/numarului de locuri in raport cu populatia prescolara existenta
- Starea avansata de degradare a unor scoli generale, grupuri scolare, inclusiv a salilor de sport aferente
- Dotare materiala insuficienta pentru atelierele scoala
- Mijloacele de transport insuficiente pentru elevii din satele arondate oraselor
- Campusuri scolare insuficiente
- In mediul rural exista scoli renovate care au fost inchise din lipsa de elevi
- Dotari insuficiente pentru cabinetele de terapie din invatamantul special
- Numarul insuficient de gradinite existente in mediul rural - aspect confirmat si de datele statistice existente (56% din totalul populatiei prescolare are domiciliul in mediul rural si este deservita de doar 9% din numarul total de gradinite)

Tinta 2022:

1. toate unitatile de educatie din regiune vor avea autorizatie de functionare
2. vor fi construite ... gradinite, din care in mediul rural...(de stabilit in consultari parteneriale)

Sursa: studii intocmite, rapoarte de progres

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza dupa caz, lucrari de investitii, dotare cu echipamente, achizitionarea de mijloace de transport:

¹⁷ In cadrul analizei economice-sociale sunt prezentate detaliat, la nivel teritorial, nevoile de dezvoltare existente.

- Finalizarea proiectelor de investitii privind crearea/reabilitarea/modernizarea infrastructurii educationale demarate prin Programul National de Dezvoltarea Infrastructurii si care sunt in prezent sistate/abandonate
- Constructia de noi gradinite, in special in zonele rurale, izolate, in orasele mici si mijlocii (inclusiv asigurarea personalului didactic necesar)
- Reabilitarea/modernizarea/extinderea unitatilor de invatamant aflate intr-o stare avansata de degradare (inclusiv sali de sport, cantine)
- Dotarea unitatilor de invatamant cu mobilier, elemente de birotica, calculatoare
- Dotarea laboratoarelor si atelierelor cu echipamente de specialitate
- Achizitionarea de mijloacele de transport pentru transportul elevilor ce domiciliaza in mediul rural, zone izolate

Obiectivul specific 3: Cresterea accesului la servicii de sanatate de calitate

Masura 3.1: Extinderea si diversificarea serviciilor de sanatate

Context - referinte

Un domeniu foarte important care are nevoie de sprijin este cel care urmareste extinderea si diversificarea serviciilor care au ca principal scop prevenirea si controlul bolilor cu impact major asupra starii de sanatate a populatiei. Este necesara atat dezvoltarea resurselor umane care activeaza in domeniu, dar si al actiunilor de prevenire, supraveghere, tratament si control a bolilor transmisibile (HIV/SIDA, tuberculoza, diferite infectii) si netransmisibile).

Astfel, prin aceste actiuni se urmareste reducerea impactului bolilor transmisibile asupra starii de sanatate a populatiei prin masuri de prevenire a acestora, depistare precoce, tratament si monitorizare. In cazul bolilor netransmisibile se urmareste prevenirea complicatiilor, a decesului prematur si cresterea calitatii vietii. Bolile cronice cu cel mai mare impact asupra sanatatii publice sunt: boli cardiovasculare, diabet zaharat, cancer, boli mintale, boli endocrine.

Nivelul ratei mortalitatii infantile in regiune este mult mai mare(de trei ori) fata de cel existent la nivel comunitar. Totodata, exista si disparitati la nivel interjudetean cat si de tip urban-rural. Astfel, in 2011 nivelul indicatorului era de 7‰ in mediul urban si 12,3‰ in mediul rural.

In regiune sunt disparitati privind distributia personalului medical. Desi in zonele rurale domiciliaza 57% din populatia regiunii, personalul medical ce o deservește reprezinta doar 11,5% din totalul existent. Practic, in mediul rural la 10.000 de locuitori revin 4 medici, fata de mediul urban unde la fiecare 10.000 persoane revin 36 medici.

Din inventarul nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare, rezultat in urma intalnirilor derulate de reprezentantii ADR Nord-Est cu reprezentantii administratiei publice locale din localitatile urbane si cele consiliile judetene se desprind urmatoarele probleme¹⁸:

- Numeroase localitati se confrunta cu o stare avansata de degradare a unitatilor medicale, inclusiv a ambulatoriilor aferente
- Centrele de primire urgente necesita investitii ce sa vizeze modernizarea, extinderea acestora
- Dotarea insuficienta a statiilor de ambulanta(inclusiv cu ambulante)
- Dotarea cu echipamente de specialitate este insuficienta
- Localitati in care nu exista centre de permanenta, puncte de primiri urgente, centre de recuperare

Tinta 2022:

- (1) Rata mortalitatii infantile in mediul urban maxim 5‰
- (2) Rata mortalitatii infantile in mediul rural maxim 8‰

¹⁸ In cadrul analizei economice-sociale sunt prezentate detaliat, la nivel teritorial, nevoile de dezvoltare existente

Sursa: date si informatii statistice INS, studii intocmite, rapoarte de progres

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza:

- Derularea de programe pentru cresterea nivelului de educatie in randul populatiei pentru mentinerea si ingrijirea sanatatii, cat si adoptarea unor comportamente sanatoase in scopul prevenirii imbolnavirilor
- Sprijin pentru extinderea si diversificarea serviciilor preventive de sanatate
- Sprijin pentru extinderea si diversificarea serviciilor medicale destinate prevenirii si controlului bolilor cu impact major asupra starii de sanatate a populatiei
- Derularea de programe pentru prevenirea complicatiilor, decesului prematur si cresterea calitatii vietii la pacientii cu afectiuni cronice prin accesul la servicii medicale de calitate
- Cresterea accesului la servicii de ingrijire medicala de calitate a persoanelor vulnerabile sau dezavantajate social
- Sprijinirea cresterii rolului medicului de familie ca si consilier de sanatate pentru locuitorii regiunii
- Dezvoltarea resurselor umane implicate in managementul spitalelor, prin derularea de programe de formare
- Diversificarea si cresterea calitatii serviciilor medicale destinatei mamei si copilului
- Sprijinirea dezvoltarii si implementarii de sisteme informatice integrare de tip e-sanatate avand ca scop accesul populatiei la o paleta larga de informatii din domeniul medical¹⁹
- Cresterea performantei sistemului de sanatate la nivel regional si local prin intarirea capacitatii institucionale
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de sanatate, dotarea cu aparatura de specialitate, echipamente informatice si care asigura buna functionare(bucatariei, spalatorii)

Obiectivul specific 4: promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si urbane aflate in declin

Masura 4.1: Extinderea, diversificarea si imbunatatirea accesului grupurilor vulnerabile si a comunitatilor izolate la servicii de sanatate, educatie, sociale si locuire

Context - referinte

In Regiunea Nord-Est, o pondere importanta a populatiei se confrunta cu una sau mai multe forme de excluziune: educationala, sanatate, ocupationala, sociala, economica, locuire. Sunt afectate in special persoanele cu venituri reduse sau fara venituri, persoanele apartinand minoritatii rome, familiile monoparentale, persoanele cu handicap, gospodariile din mediul rural bazate pe agricultura de subzistenta sau semisubzistenta.

Totodata, peste jumătate dintre copii si tineri cuprinsi in grupa de varsta 0 - 18 ani se confrunta cu fenomenul de saracie sau de excluziune sociala - cea mai mare parte provenind din familii monoparentale, familii in care parintii au un nivel redus de educatie, familii cu parinti someri.

Conform diverselor studii și rapoarte de cercetare, există și alte segmente sociale vulnerabile care pot fi adăugate: persoane adulte fără adăpost, persoane cu HIV/SIDA, persoane dependente (de droguri ilegale, de alcool, etc.), persoanele victime ale violenței domestice, varstnicii singuri, persoane cu slabă pregătire profesională sau slabă calificare, șomeri in special cei de lungă durată.

Este important să amintim faptul că riscul excluziunii sociale se manifestă mai pregnant in randul femeilor decat al bărbaților, in toate etapele vieții, ca o reflectare a participării lor scăzute pe piața muncii.

In raport cu datele si informatiile prezentate in analiza economica-sociala, urmatoarele elemente indica gradul ridicat de saracie si excluziune sociala cu care se confrunta regiunea:

¹⁹ Vezi si masura „Dezvoltarea de servicii TIC prin crearea si dezvoltarea de produse si servicii tip e-servicii”

- Nivelul ratei mortalitatii infantile in regiune este mult mai mare(de trei ori) fata de cel existent la nivel comunitar. Totodata exista si disparitati interjudetean si urban-rural. In 2011 nivelul indicatorului era de 7‰ in mediul urban si 12,3‰ in mediul rural.²⁰
- Gradul ridicat de saracie - cel mai mare nivel al ratei saraciei absolute (7,7% in 2010) dintre toate regiunile Romaniei, in crestere in perioada de criza economica, cea mai mare pondere a populatiei sarace din Romania(25,9% in 2010), precum si al doilea nivel al ratei saraciei severe(1,3%)
- Nivelul foarte scazut al veniturilor gospodariilor - venitul brut al unei gospodarii per membru de familie reprezenta 24% din media UE 27 in 2010, indicele de disparitate al veniturii primar pe membru de familie reprezinta 61,7% din media nationala, indicele de disparitate al veniturii net disponibil al gospodariei reprezinta 79% din media nationala, salariul mediu net reprezinta 85% din media nationala si 28% din media UE27(2010)
- Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce detin alimentare cu apa potabila si canalizare - Vaslui (36,7%), Botosani(38,7%) fata de 55-57% in celelalte judete. Judetele Botosani si Vaslui detin ultimele doua locuri dintre judetele Romaniei.
- Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce beneficiaza de incalzire pe perioada iernii - Vaslui(23,4%), Botosani(26,1%), Neamt(32%) fata de Iasi(47%). Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor dotate cu baie proprie - Vaslui(32,6%), Botosani(36,1%), in timp ce in celelalte judete ponderile sunt in intervalul 50-55%

Tinta vizata 2022: reducerea numarului de persoane aflate in saracie sau excluziune cu 125.000 (in raport cu anul 2010)

Sursa: Raportul Anual privind Incluziunea Sociala in Romania, rapoarte de progres, date si informatii statistice INS

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza dupa caz:

- Constructia de locuinte sociale, reabilitarea/modernizarea celor existente(inclusiv racordarea la utilitati) pentru grupurile dezavantajate(inclusiv comunitatea roma) care locuiesc in conditii improprii - nu au alimentare cu apa potabila, canalizare, posibilitati de incalzire a locuintei pe perioada iernii
- Derularea de programe orientate catre asigurarea accesului gratuit si universal al copiilor/tinerilor apartinand minoritatii romilor la educatie
- Derularea de programe pentru promovarea educatiei incluzive prin eliminarea segregarii si combaterea discriminarii(programe tip „scoala dupa scoala”, „a doua sansa”)
- Organizarea si derularea de cursuri de formare pentru mediatorii scolari, mediatorii sanitari, cadrele didactice din domeniul educatiei incluzive, educatiei interculturale care sustine principiile non-discriminarii
- Sprijinirea facilitarii accesului persoanelor dezavantajate(inclusiv de etnie roma) la servicii de informare, consiliere, formare profesionala²¹ si mediere pe piata muncii (inclusiv organizarea de campanii de informare, consiliere, orientare profesionala)
- Sprijinirea initiativelor locale pentru dezvoltarea capacitatii antreprenoriale a persoanelor ce apartin grupurilor dezavantajate(inclusiv de etnie roma)

²⁰ Cele mai mari valori se inregistreaza in judetele Botosani(13,2‰) si Bacau(11,4‰), cele mai mici in judetele Iasi (8,4‰) si Suceava(8,9‰). Cele mai ridicate nivele in mediul rural se inregistreaza in judetele Botosani(16,3‰) si Vaslui (13,3‰).

²¹ Vezi si masura „Imbunatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietei muncii”

- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de educatie, dotarea cu echipamente medicale de specialitate, cu echipamente informatice, cu echipamente ce asigura buna functionare a unitatilor (inclusiv constructia de noi gradinite)
- Derularea de programe pentru cresterea nivelului de educatie privind mentinerea si ingrijirea sanatatii, cat si adoptarea unor comportamente sanatoase in scopul prevenirii imbolnavirilor
- Sprijin pentru extinderea si diversificarea serviciilor medicale destinate prevenirii si controlului bolilor cu impact major asupra starii de sanatate a populatiei (derularea de campanii de evaluare a starii de sanatate)
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de sanatate, dotarea cu echipamente medicale de specialitate, cu echipamente informatice, cu echipamente ce asigura buna functionare a unitatilor (spalatorii, cantine)
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de servicii sociale, dotarea cu echipamente de specialitate, echipamente informatice, echipamente ce asigura buna functionare a unitatilor (cantine, spalatorii, etc.)
- Crearea, reabilitarea/modernizarea centrelor comunitare care acorda servicii sociale integrate (educatie, sanatate, ocupare si dezvoltare comunitara)
- Infiintarea de centre de ingrijire si de asistenta sociala pentru persoanele cu handicap, varstnici, pacienti cu boli psihice
- Infiintarea, reabilitarea/modernizarea caminelor pentru batrani
- Crearea de servicii specializate pentru ingrijirea la domiciliu
- Transformarea (dupa caz) a unitatilor medicale inchise in centre de servicii multifunctionale
- Participarea personalului implicat in domeniul acordarii de servicii sociale la cursuri de specializare si perfectionare
- Derularea de scheme de grant ce vizeaza crearea sau dezvoltarea intreprinderilor sociale
- Participarea in programele care vizeaza transferul de expertiza din partea altor institutii de profil din Uniunea Europeana
- Dezvoltarea parteneriatelor public-privat care furnizeaza servicii sociale de interes general
- Derularea de activitati culturale de reconstructie si afirmare identitara a romilor, in special in randul copiilor si tinerilor, de promovare a culturii si elitelor
- Amplasarea de sisteme de supraveghere video, cu rol preventiv in puncte/zona cu o infractionalitate ridicata
- Intensificare a interventiilor sociale pentru prevenirea si combaterea fenomenului „copiii strazii”

Recomandam potentialilor beneficiari, ca in functie de nevoile/problemele existente la nivel local sa includa actiunile orientative prezentate in cadrul unei strategii integrate de dezvoltare²² in care sa se regaseasca si alte masuri adresate imbunatatirii accesului la locuri de munca si educatie, respectiv:

- Actiuni preventive si active de integrare pe piata muncii (inclusiv actiuni personalizate) pentru grupuri vulnerabile
- Reducerea ratei de parasire timpurie a scolii, in special pentru tinerii din zonele rurale si comunitatile defavorizate
- Cresterea accesului la formare profesionala continua

²² Posibil de dezvoltat si implementat prin intermediul instrumentului comunitar „Dezvoltare locala sub responsabilitatea comunitatii locale”

Prioritatea 2 - Dezvoltarea unei infrastructuri moderne care sa asigure cresterea accesibilitatii, conectivitatii si atractivitatii Regiunii Nord-Est

Prioritatea 2 - panelul obiectivelor specifice si masurilor asociate

Obiectivul specific	Masuri asociate
1. Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si mobilitatii prin realizarea de investitii in infrastructura de transport	1.1 Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii aeroportuare 1.2 Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii feroviare 1.3 Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii rutiere 1.4 Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile
2. Stimularea atractivitatii si economiei locale prin cresterea accesului la infrastructura TIC de calitate	2.1 Extinderea infrastructurii de broadband, in special in zonele rurale si comunitatile izolate 2.2 Dezvoltarea TIC prin crearea si dezvoltarea de produse si servicii tip e-„servicii”

Obiectivul specific 1: cresterea accesibilitatii, conectivitatii si mobilitatii prin realizarea de investitii in infrastructura de transport

Masura 1.1: Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii aeroportuare

Context - referinte

Regiunea este deservita aerian prin cele trei aeroporturi (Bacau, Iasi si Suceava) existand curse regulate de pasageri spre Bucuresti(aeroporturile Iasi si Suceava), Timisoara(aeroportul Bacau) si catre orase din alte tari comunitare, precum Anglia, Austria, Belgia, Grecia, Germania, Franta si Irlanda. Cele trei aeroporturi sunt in proprietatea administratiei publice locale (aeroportul din Bacau este concesionat catre firma Blue Air).

Regiunea Nord-Est are o accesibilitate scazuta pentru investitorii si turistii straini, precum si pentru rezidentii aflati la munca in alte state membre, intrucat se afla amplasata periferic, pe granita de est a Uniunii Europene. Practic, singura solutie de transport viabila este cea aeriana, fie direct catre unul dintre cele trei aeroporturi, fie indirect prin Bucuresti sau Timisoara urmat de un zbor de legatura catre Iasi, Suceava sau Bacau.

Din informatiile furnizate de cele trei autoritati aeroportuare si prezentate in analiza economico-sociala se constata ca anual a avut loc o crestere a numarului de pasageri transportanti, inclusiv in perioada de criza economica(exceptand aeroportului Suceava). Astfel, la nivelul anului 2011 numarul total al pasagerilor a fost de aproximativ 453.000. Mai mult, tinand cont de perspectivele de relansare economica pentru urmatoarea perioada, putem previziona o crestere a cererii pentru acest segment de transport din partea oamenilor de afaceri, rezidentilor care lucreaza in alte state comunitare cat si a turistilor.

Tinta 2022: numarul total de pasageri deserviti de cele trei aeroporturi aeroporturi regionale - 1.000.000 pasageri

Surse: raportari autoritati aeroportuare, rapoarte de progres

In ultima perioada de timp, au fost intreprinse demersuri de catre administratia publica locala pentru modernizarea celor trei aeroporturi regionale Este necesara materializarea acestora prin realizarea de investitii in:

- Extindere/modernizare pista de decolare/aterizare si piste de rulaj
- Extindere/modernizare terminal de pasageri

- Modernizare platforme de imbarcare/debarcare
- Modernizare si dotare cu echipamente de navigatie turn de control
- Amplasare sisteme de navigatie instrumentala
- Extinderea platformelor in vederea asigurarii spatiilor de parcare si operare la sol a aeronavelor
- Amenajare de parcare
- Extindere/modernizare drumuri de acces aeroport

Masura 1.2 : Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii feroviare

Context - referinte

Regiunea Nord-Est este traversata de doua din cele opt magistrale feroviare ale tarii, ce asigura conectivitatea pe relatia Bucuresti - Bacau - Roman - Suceava - Ucraina, respectiv Bucuresti - Barlad - Vaslui - Iasi - ungheni - Republica Moldova. In ultima perioada, transportul feroviar de pasageri a continuat sa scada datorita alternativelor oferite de firmele de transport rutier, care sunt mai competitive sub aspectul tarifelor parcticate cat si al timpului de transport. In schimb, transportul feroviar de marfa a avut o evolutie constanta. Din prisma traficului de marfuri pe retea feroviara, incarcările cu destinatia alte regiuni reprezentau aproximativ 34% din total incarcari la nivelul tuturor regiunilor(2011), fiind in principal transportate produse rafinate din petrol, produse chimice si fibre manufacturate, produse din cauciuc si mase plastice.

Pentru a ajunge la nivelul standardelor comunitare existente(si orientarilor strategice comunitare viitoare), cea mai mare parte a retelei feroviare cat si o parte din statiile de cale ferata amplasate pe magistralele feroviare (inclusiv caile de legatura cu acestea) necesita lucrari de modernizare. Modernizarea retelei feroviare este necesara pentru a permite o crestere a vitezei trenurilor ceea ce va conduce la o reducere a timpului de transport, cat si a gradului de confort si de siguranta al pasagerilor.

Totodata, este necesara o dezvoltare a sistemului informatic existent in gari privind eliberarea legitimatiilor de calatorie(instalarea de automate pentru bilete de tren), cat si a unui sistem de semnalizare/orientare spre mijloacele de transport in comun si obiectivele turistice.

Tinta 2022:

- (1) Numarul de gari modernizate - minim 5 statii feroviare

Surse: date INS, rapoarte de progres

Masura va consta in actiuni de:

- Modernizare a garilor, inclusiv a utilitatilor aferente, dotarea cu automate de eliberare a legitimatiilor de calatorie(inclusiv sistem informatic aferent), elemente de semnalizare mijloace de transport in comun si de acces catre obiectivele turistice
- Modernizarea si extinderea(dupa caz) a retelei feroviare, inclusiv consolidari pe traseele afectate de fenomene de panta(alunecari de teren, fenomene de eroziune)

Masura 1.3: Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii rutiere

Context - referinte

Din analiza economico-sociala a Regiunii Nord Est rezulta o situatie extrem de critica a drumurilor judetene si comunale (care detin 81% din totalul drumurilor publice din regiune), gradul de modernizare a acestora fiind de numai 16%. Desi situatia s-a imbunatatit fata de perioada de programare anterioara - prin realizarea proiectelor de investitii cofinantate prin POR 2007-2013(352 km modernizati/reabilitati la finele anului 2012), Programul National pentru Agricultura si dezvoltare Rurala 2007 -2013 si Programul National pentru Dezvoltarea Infrastructurii(sectiunea ce vizeaza realizarea a 10.000 km drumuri judetene - gradul redus de modernizare determina un nivel redus de accesibilitate in special spre zonele rurale si orasele mici si mijlocii. Accesibilitatea redusa

a determinat instalarea unor bariere in calea dezvoltarii economice si sociale a acestora: reducerea numarului de turisti si a investitiilor realizate.

Mai mult, disparitatile se accentuaza la nivel intraregional - procentul drumurilor judetene si comunale modernizate variaza intre numai 3% in judetele Iasi si Neamt si 34% in judetul Suceava.

In perioada 2007 - 2011 a avut loc o crestere exploziva a numarului de accidente de circulatie, cu 222%, ajungand la un numar total de 4.053 in anul 2011. Cele mai multe dintre acestea au avut loc in judetele traversate de coridoarele europene: Bacau, Iasi si Suceava.

In regiune exista zone afectate de calamitati naturale, in principal alunecari de terenuri si inundatii. Drumurile afectate de alunecari de terenuri sunt drumuri de acces, care fac legatura intre resedinte de judet si anumite areale ale judetelor.

Cu ocazia vizitelor de lucru desfasurate la sediilor administratiilor publice locale a fost identificata nevoia construirii de variante ocolitoare sau sosele de centura pentru municipiile si orasele care sunt amplasate pe coridoarele rutiere europene si care au probleme sub aspectul congestiei traficului, a poluarii atmosferice si fonice²³.

Unul dintre punctele forte a regiunii il constituie drumul european E85, care strabate regiunea pe axa nord-sud, asigurand conectivitatea unor orase importante ale regiunii cu capitala Romaniei. Pentru a asigura accesul rapid de pe aceasta magistrala cu celelalte centre din regiune, este necesara modernizarea drumurilor judetene de legatura. Totodata, prin pozitionarea regiunii pe granita de est a Uniunii Europene, exista premiza dezvoltarii viitoare a fluxurilor comerciale. In acest context, se impune si modernizarea drumurilor judetene care fac legatura intre orasele amplasate in estul regiunii si punctele rutiere de trecere a frontierei.

Tinte 2022:

- (1) gradul de modernizarea a drumurilor judetene si comunale va fi de minim 60%
- (2) vor fi realizate variante ocolitoare/sosele de centura pentru minim 10 orase

Surse: date statistice INS, rapoarte de progres

Prin aceasta masura se va urmari o crestere a accesibilitatii si conectivitatii, prin realizarea de investitii ce sa vizeze atat crearea infrastructurii de transport rutier, cat si reabilitarea, modernizarea si extinderea infrastructurii existente:

- Drumuri nationale, in special a celor care asigura o crestere a accesibilitatii intre centrele urbane importante din regiune
- Drumuri judetene, in special a celor care asigura o crestere a accesibilitatii sau a conectivitatii cu drumurile europene, cu punctele rutiere de trecere a frontierei
- Drumuri comunale, in special a celor ce asigura o crestere a conectivitatii zonelor rurale cu centrele urbane
- Soselele de centura si variante ocolitoare, in special pentru zonele urbane aglomerate sau care reprezinta noduri rutiere
- Drumuri de acces catre aeroporturi, zonele de interes turistic si de afaceri ridicat
- Trecei de nivel cale ferata
- Consolidari, terasamente, refacere si reabilitare a drumurilor de acces afectate de calamitati naturale
- Strazi urbane, in special cele care asigura o crestere a accesibilitatii sau conectivitatii cu drumurile nationale sau europene

---

²³ Elemente detaliate sunt prezentate in analiza economica -sociala

Masura 1.4: Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile

Context - referinte

In regiune transportul local este organizat doar in 14 localitati urbane (conform datelor publicate de catre ANRSC, in octombrie 2011), iar numarul de operatorilor de transport local autorizati este de 31.

Cel mai mare numar de pasageri transportati a fost asigurat de transportul public in comun de pasageri pe baza de autobuze si microbuze - 105.875 mii pasageri totali in 2011 (63,6% din numarul total al pasageri). Transportul public in comun de tip verde (tramvaie) se desfasoara in prezent doar in municipiile Iasi si Botosani. Acesta a inregistrat o crestere constanta ajungand ca in 2011 sa fie transportati un numar total de 58.038 mii pasageri, preponderent in municipiul Iasi. Transportul public pe baza de troleibuze se desfasura in 2011 doar in judetul Neamt, inregistrandu-se un numar total de 2.504 pasageri.

In intalnirile derulate de reprezentantii ADR Nord-Est cu cei ai administratiei publice locale s-a constatat faptul ca zonele urbane aglomerate se confrunta cu probleme legate de congestionarea traficului pe principalele artere rutiere, in zonele invecinate, ceea ce determina o crestere a poluarii atmosferice si fonice, o reducere a mobilitatii. Totodata, prezenta acestor probleme determina o scadere a atractivitatii oraselor.

Daca prin interventiile prezentate in masura precedenta (modernizarea si dezvoltarea infrastructurii rutiere): constructia de noi variante ocolitoare sau sosele de centura se poate asigura cresterea accesibilitatii rutiere, prin prezenta masura se va avea in vedere o crestere a mobilitatii.

Masura va viza elaborarea de planuri de mobilitate durabile pentru zonele urbane aglomerate care sa acopere transportul de pasageri si de marfuri in zona urbana si periurbana.

Pentru a veni in sprijinul elaborarii acestor documente de planificare vor fi avute in vedere si schimburi de bune practici, identificarea de modele pretabile pentru tipologia zonelor urbane din regiune, participarea la instruri pe aceasta tematica.

Tinte 2022: realizarea a minim 3 planuri de mobilitate urbana

Surse: rapoarte de progres

In cadrul planurilor de mobilitate urbana durabile se vor avea in vedere elemente care se adreseaza la toate tipurile de transport, public si privat, motorizat si nemotorizat, de pasageri si de marfa:

- Investitii in realizarea de retele de transport integrate, interoperabile
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de monitorizare a traficului
- Dezvoltarea de solutii alternative pentru transportul public, prietenoase mediului, de genul vehiculelor electrice, extinderii folosirii bicicletelor
- Realizarea si/sau extinderea pistelor pentru biciclisti, inclusiv spatii de parcare publice pentru biciclete
- Amenajarea de parcuri in punctele terminus ale liniilor de transport in comun pentru a incuraja continuarea calatoriei spre punctele de interes cu mijloacele de transport in comun
- Furnizarea de informatii in statiile si mijloacele de transport in comun privind alternativele si legaturile cu alte linii de transport
- Asigura accesibilitatii in statiile si mijloacele de transport in comun pentru persoanele cu dizabilitati
- Introducerea de automate pentru eliberarea electronica a biletelor de calatorie. Implementarea in marile zone urbane a sistemelor de eliberare de carduri inteligente care sa permita atat accesul in mijloacele de transport in comun cat si accesul la obiectivele turistice, acordarea de reduceri, etc

- Derularea de campanii de informare, promovare privind mobilitatea urbana

In realizarea planurilor urbane de mobilitate va fi avuta in vedere o abordare integrata, tinandu-se cont si de elementele care vizeaza dezvoltarea economica, cresterea calitatii mediului, cresterea incluziunii sociale, precum si folosirea terenurilor. In acest sens, recomandam folosirea noului instrument comunitar de dezvoltare urbana, avut in vedere de Comisia Europeana pentru polii de dezvoltare urbana, pentru perioada de programare 2014-2020, respectiv „Investitii Teritoriale Integrate”.

Obiectiv specific 2: stimularea atractivitatii si economiei locale prin cresterea accesului la infrastructura TIC de calitate

Masura 2.1: Extinderea infrastructurii de broadband, in special in zonele rurale si comunitati izolate

Context - referinte

Din datele prezentate de catre Autoritatea Nationala pentru Administrare si Reglementare in Comunicatii (raport de cercetare 2010) rezulta gradul redus de penetrare al serviciilor de internet la nivel de gospodarie, doar o treime dintre acestea avand acces la internet (preponderent la retelele fixe de internet).

Serviciile de internet sunt furnizate de cei trei mari operatori din piata, care ofera pe aceeasi infrastructura si acces la servicii de telefonie fixa (VoIP) si televiziune (CATV, IPTV). In mediul urban se inregistreaza o situatie favorabila, cea mai mare parte a gospodariilor au acces la internet prin DSL, conexiune prin fibra optica pana in casa (FTTH/FTTB, respectiv prin cablu coaxial (FTP/UTP)²⁴.

Arealele din regiune care sunt lipsite de infrastructura de internet („zonele albe”) sunt zonele rurale si comunitatile izolate.

In raport cu datele existente in “Regional Statistical Yearbook 2012”, la nivelul Regiunii Nord-Est numai 36% din numarul total de gospodarii erau conectate la internet, fata de 67% in Regiunea Bucuresti-Ilfov si 70% la nivel comunitar (UE 27), iar a celor conectate la conexiuni internet de tip broadband de 17%, fata de 34% in Regiunea Bucuresti-Ilfov si 60% la nivel comunitar (UE27).

In cazul companiilor si institutiilor care activeaza in regiune, gradul de penetrare al serviciilor de internet este de 90%, accesul fiind asigurat prin conexiuni la retelele de internet fix si internet mobil.

Tinte 2022:

- (1) 70% din totalul gospodariilor vor avea acces la servicii de internet
- (2) 50% din totalul gospodariilor vor avea acces la servicii de internet tip broadband

Surse: rapoarte de progres, raportari anuale ANCOM, Regional Statistic Yearbook

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza crearea sau/si extinderea (dupa caz) a retelei de internet tip broadband, in special in zonele rurale si in comunitatile izolate.

Masura 2.2: Dezvoltarea TIC prin crearea si dezvoltarea de produse si servicii tip e-„servicii”

Context - referinte

Conform datelor existente in raportul mentionat, dotarea gospodariilor cu echipamente IT (PC, laptop) este deficitara, numai o treime dintre acestea detin un calculator. Mai mult, cele mai multe gospodarii fara echipamente IT sunt amplasate in mediul rural.

²⁴ Acronimele sunt prezentate in analiza economico-sociala

Din prisma utilizării echipamentelor informatice în regiune, aproximativ 60% din populația cu vârsta mai mare de 18 ani nu a utilizat internetul în ultimele trei luni, iar 50% nu a utilizat niciodată internetul. Totodată, 15% din totalul populației României care a accesat internetul provine din Regiunea Nord-Est. Principalul motiv al celor care nu au utilizat niciodată internetul îl constituie lipsa nevoii folosirii acestor servicii.

Dintre cei care au utilizat internetul, după locația de acces, cea mai mare pondere este la domiciliu cu 34%, locul de muncă/unitatea școlară cu 12%, la cunoștințe/prieteni cu 8% și internet cafe cu 3%. Majoritatea utilizatorilor de acasă sau de la locul de muncă/unitate școlară folosesc internetul cel puțin o dată pe săptămână.

Prezența redusă a sectorului TIC, cât și accesibilitatea redusă la servicii electronice constituie o barieră importantă în dezvoltarea economică a regiunii.

Utilizatorii folosesc internetul pentru a transmite/primi mesaje, informare și căutarea de informații, descărcarea de fișiere audio-video și programe, conversații pe internet (chat), transfer de fișiere și mai puțin pentru cumpărături pe internet (e-commerce), tranzacții bancare (internet banking), interacționarea cu servicii publice (plata de taxe și impozite).

Conform informațiilor statistice furnizate de Eurostat în "Regional Statistical Yearbook 2012", numai 3% din populația regiunii a realizat cumpărături online (2010).

Tinte 2022:

- (1) 70% din populație a accesat internetul cel puțin o dată
- (2) 65% din populația peste 18 ani accesează internetul în ultimele trei luni
- (3) 20% din populația peste 18 ani realizează cumpărături online

Surse: rapoartă anuală ANCOM, studii de monitorizare, Regional Statistical Yearbook

În cadrul acestei măsuri acțiunile vor viza:

- Dezvoltarea de soluții TIC pentru servicii de sănătate online (e_sănătate) care să permită furnizarea de/accesul la informații pentru personalul medical din unitățile sanitare, personalul didactic din Universitatea de Medicină și Farmacie, membrii clusterului IMAGOMOL, oferirea de informații utile pentru populație²⁵
- Dezvoltarea de soluții TIC pentru servicii de educație online (e_educatie) care să permită atât promovarea ofertei de formare, derularea efectivă a programelor de formare profesională²⁶, oferirea de informații publicului din domeniul educațional, de a facilita interacțiunea între furnizorii de instruire și persoanele interesate
- Dezvoltarea de soluții TIC pentru serviciile administrației publice locale (e_administratie), serviciile deconcentrate (e_deconcentrate) cu rolul de a oferi informații de interes public, platforme pentru plata taxelor și impozitelor locale, de a facilita interacțiunea între administrația publică locală/serviciile deconcentrate și cetățeni
- Crearea de pagini de internet, blog-uri pentru a facilita interacțiunea, pe teme de interes public

---

²⁵ Corelat cu măsura "Extinderea, diversificarea și îmbunătățirea accesului grupurilor vulnerabile și a comunităților izolate la servicii de sănătate, sociale și locuire"

²⁶ Corelat cu măsurile "Cresterea accesului la formare profesională continuă - în special în rândul/pentru persoanele cu un nivel scăzut de cunoștințe (competente, abilități reduse)" ; „Îmbunătățirea calității și eficienței învățământului prin adaptarea ofertei educaționale la cerințele pieței muncii"

Prioritatea 3 - Sprijinirea unei economii competitive si a dezvoltarii locale

Prioritatea 3 - panelul obiectivelor specifice si masurilor asociate

Obiectivul specific	Masuri asociate
1. Sprijinirea inovarii si competitivitatii mediului economic, promovarea rezultatelor obtinute	1.1 Dezvoltarea inovarii si transferului de know-how, inclusiv prin crearea si dezvoltarea de clustere 1.2 Sprijin pentru domenii competitive si sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii si procese tehnologice noi, cu valoare adaugata crescuta, „verzi”
2. Impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, in special a celei aplicate	2.1 Sprijinirea cercetarii publice si private, in vederea dezvoltarii si fructificarii solutiilor integrate
3. Imbunatatirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate	3.1 Sprijin pentru accesarea serviciilor dedicate firmelor si tinerilor antreprenori
4. Sprijinirea exporturilor si competitivitatii produselor locale la export	4.1 Dezvoltarea de retele si platforme pentru sprijinirea exportatorilor locali
5. Sprijinirea dezvoltarii zonelor urbane	5.1 Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediului urban, prin realizarea de investitii in infrastructura locala
6. Sprijinirea dezvoltarii zonelor rurale	6.1 Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala 6.2 Dezvoltarea de activitati economice alternative in mediul rural, inclusiv dezvoltarea capacitatii antreprenoriale a tinerilor
7. Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent	7.1 Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic

Obiectiv specific 1: sprijinirea inovarii si competitivitatii mediului economic, promovarea rezultatelor obtinute

Masura 1.1: Dezvoltarea inovarii si transferului de know-how, inclusiv prin crearea si dezvoltarea de clustere

Context - referinteln sectiunea dedicata justificarii viziunii si obiectivului general s-a detaliat modul in care competitivitatea redusa a regiunii a determinat contractia in timp a produsului intern brut regional pe cap de locuitor si implicit accentuarea disparitatilor fata de regiunile mai dezvoltate ale Romaniei.

Nivelul scazut de competitivitate este rezultatul unor factori multipli: productivitatea scazuta a muncii, insuficienta activitatilor de inovare si transfer tehnologic, existenta unui sector de cercetare-dezvoltare insuficient dezvoltat. In cadrul acestei masuri ne vom adresa operatiunilor ce pot conduce la sprijinirea inovarii si transferului tehnologic.

Intreprinderile cu inovare tehnologica sunt cele care au lansat bunuri si servicii noi (sau semnificativ imbunatatite) sau procese noi. Numarul total al intreprinderilor cu inovare tehnologica din regiune reprezinta 13,4% din totalul existent la nivel national, reprezentand 791 firme. Dintre acestea, trei sferturi activeaza in industrie si un sfert in servicii. Totodata, trei sferturi sunt intreprinderi cu pana in 50 de salariatii, iar restul sunt mijlocii si mari. Analizand situatia dupa tipul inovarii, se constata ca 48% dintre acestea au lansat atat un produs cat si un proces nou, 36% un proces nou, iar 16% un produs nou.

In ultima perioada au fost finalizate demersurile pentru infiintarea a cinci clustere in regiune pe imaginistica medicala, confectii-textile, turism, industriei creative, media-IT.

Totodata, in cadrul Camerei de Comert si Industrie Bacau activeaza o unitatea de inovare si transfer tehnologic fara personalitate juridica.

Clusterelor existente necesita in continuare atat un proces de extindere (cooptarea de noi membri), cat si de dezvoltare, care sa conduca la o intensificare a rezultatelor obtinute si transferate in domeniile de activitate mentionate. Totodata, exista in regiune potentialul necesar (resurse umane, universitati/facultati de profil, materii prime) care sa permita realizarea de noi clustere in domenii precum industria alimentara, turismul care sa contribuie la o crestere a competitivitatii in regiune.

Tinte 2022:

- (1) crearea de trei noi clustere
- (2) dezvoltarea a minim 3 clustere existente
- (3) crearea de trei oficii de transfer tehnologic si a unei retele regionale

Surse: rapoarte de progres, studii

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza:

- Sprijin pentru crearea de noi clustere in domenii ce pot conduce la cresterea competitivitatii regionale (IT, industria alimentara, industriile creative, turism)
- Sprijin pentru dezvoltarea clusterelor existente, inclusiv prin internationalizare

Sprijinul pentru clustere se va adresa in principal activitatilor de cercetare-dezvoltare, activitatilor ce permit internationalizarea firmelor din cadrul clusterului, activitatilor ce vizeaza dezvoltarii capitalului uman aferent firmelor din cadrul clusterului, atragerea de noi firme in cadrul clusterului, activitatilor ce incurajeaza colaborarea dintre firme.

- Crearea de oficii de transfer tehnologic la nivelul universitatilor si institutiilor de cercetare care sa asigure interfata dintre mediul de afaceri si cel academic
- Realizarea unei retele regionale a oficiilor de transfer tehnologic

Masura 1.2: Sprijin pentru domenii competitive si sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii si procese tehnologice noi, cu valoare adaugata crescuta, „verzi”

Context - referinte

In regiune, intreprinderile active existente se adreseaza cu precadere cererii interne, aspect certificat de ponderea redusa a acestor in volumul total de exporturi al Romaniei, respectiv numai 4,3% in 2010 (peste jumatate din volumul regional asigurat de judetele Iasi si Neamt).

In conditiile in care efectele crizei economice si financiare au determinat atat o contractie a consumului individual, cat si o reducere a accesului firmelor la creditare, parte dintre acestea au fost nevoite sa isi opreasca activitatea. Astfel, numarul de intreprinderi radiate a fost de cinci ori

mai mare fata de perioada anterioara crizei, practic in anul 2010 numarul de intreprinderi scazand cu o cincime fata de anul precedent. Totodata, rata de infiintare de noi intreprinderi a continuat sa scada pana la un nivel anual de 4% (perioada 2010-2011). Astfel, la nivel global numarul de intreprinderi active a scazut cu aproximativ 21% in perioada 2008-2011, coborand pana la 48.591 in anul 2011.

In aceste conditii, in anul 2011 se inregistrau doar 13 intreprinderi active la mia de locuitori, cel mai redus nivel dintre toate regiunile, cu mai mult de o treime sub media nationala. Mai mult, se inregistreaza si disparitati in repartitia teritoriala a acestora, doua treimi din numarul total fiind concentrate in judetele Iasi, Bacau si Suceava, in timp ce in Botosani si Vaslui doar 16%. Totodata, in judetul Iasi figureaza 16,2 intreprinderi la mia de locuitori, dublu fata de nivelul existent in judetele Botosani si Vaslui.

O alta problema cu care se confrunta regiunea este productivitatea scazuta a muncii, factor ce determina nivelul scazut de competitivitate. Astfel, in 2011, pe total economie, productivitatea muncii era cu aproape o treime mai mica fata de cea nationala. Cele mai scazute nivele ale productivitatii se inregistrau in industria prelucratoare, informatii si comunicatii si comert.

Cu toate acestea, regiunea detine resursele necesare, atat umane, cat si naturale care pot fi premiza pentru a obtine in perioada urmatoare un surplus de competitivitate. Astfel, exista o paleta diversificata de resurse naturale: minereuri neferoase, uraniu, materiale de constructii, nisipuri cuartoase, sisturi bituminoase, petrol si gaze naturale, ape minerale terapeutice, ape minerale (ne)carbozoase, sare gema, saruri de potasiu, etc²⁷. La toate acestea putem adauga potentialul ridicat al energiilor regenerabile existent in unele areale din regiune²⁸, prezent sub diferite forme: eolian, solar, biomasa, biomasa si hidroenergie. La nivelul anului 2013 sunt 111 proiecte care vizeaza obtinerea de energie din surse regenerabile, la nivel regional.

Tinte 2022:

- (1) nivelul productivitatii muncii la nivel regional va reprezenta 85% din nivelul national
- (2) 20 de intreprinderi active la mia de locuitori

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres

In cadrul acestei masuri actiunile indicative vor viza:

- Dezvoltarea de scheme de grant pentru achizitionarea de linii de productie, echipamente si tehnologii moderne, care sa permita obtinerea de produse noi, servicii noi sau care sa dezvolte un proces tehnologic nou.
Vor fi incurajate firmele care folosesc resursele umane si materiale existente la nivel local si regional si/sau care introduc in sistemul de fabricatie rezultatele sectorului de cercetare-dezvoltare din regiune²⁹
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru achizitionarea si valorificarea de echipamente IT de catre firme
- Sprijin pentru achizitionarea de linii tehnologice care folosesc si energiile regenerabile

²⁷ Detaliere si localizare geografica prezentata in capitolul 2 al analizei economice-sociale "cadru natural"

²⁸ Prezentarea localizarii geografice in capitolul 6 al analizei economice-sociale "mediu"

²⁹ Corelat cu masura „Sprijinirea cercetarii publice si private, in vederea dezvoltarii si fructificarii solutiilor integrate”

- Sprijin pentru întreprinderile care dezvoltă produse favorabile mediului: produse obținute prin reciclarea deșeurilor, realizarea de panouri solare, materiale izolatoare, produse destinate monitorizării calității aerului și apei
- Investiții în implementarea și certificarea sistemelor de management al calității conform standardelor ISO 9001:2008 și implementarea și certificarea sistemelor de management integrate Calitate-Mediu;
- Investiții care vizează obținerea de energie din sursele regenerabile existente

Obiectiv specific 2: impulsivarea sectorului de cercetare-dezvoltare, în special a celei aplicate

Măsura 2.1: Sprijinirea cercetării publice și private, în vederea dezvoltării și fructificării soluțiilor integrate

Context - referințe

În regiune există numeroase unități de cercetare-dezvoltare ce își desfășoară activitatea la nivel de institute de cercetare, instituții de învățământ superior, stațiuni agricole și agenți economici. În ultimii ani se remarcă dezvoltarea centrelor de cercetare și excelența în cadrul universităților din regiune, recunoscute de către Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior. Astfel, s-au înființat în regiune 12 Centre de Excelență în cadrul instituțiilor de învățământ superior din municipiul Iași.

Cheltuielile totale realizate în acest sector au reprezentat doar 0,29% din produsul intern brut regional (anul 2009), în descreștere față de perioada 2007-2008. Totodată, cel mai mare aport a fost adus de către județele Iași și Suceava.

La nivelul anului 2010, cheltuielile efectuate din fonduri publice detineau o pondere de aproape patru ori mai mare față de cele efectuate de către mediul privat. De remarcat că în perioada 2006-2008 ponderea cheltuielilor efectuate din fonduri publice a crescut până la 86,2%, urmând ca în perioada de criză să scadă până la 70%.

În ceea ce privește evoluția numărului de salariați din sectorul de cercetare-dezvoltare, Regiunea Nord-Est a fost una dintre puținele regiuni care în trecut a înregistrat un trend crescător, ajungând în 2008 la 4.172 persoane. Ca urmare a efectelor crizei economico-financiare, activitatea unităților de cercetare s-a restrâns, numărul salariaților scăzând până la 3.376 în anul 2010.

Practic, la finalul anului 2010 numărul total de salariați în cercetare dezvoltare reprezintă numai 8,64% din totalul existent la nivel național. Totodată, la fiecare 10.000 persoane ocupate civile revin doar 28 de salariați din cercetare-dezvoltare.

Una dintre probleme importante ale cercetării în regiune este faptul că rezultatele obținute nu corespund nevoilor firmelor, neajungând să fie exploatate efectiv în producție³⁰.

Tinte 2022:

- (1) Ponderea cheltuielilor din cercetare-dezvoltare în produsul intern brut regional va reprezenta 1,5%
- (2) Numărul total de salariați din cercetare-dezvoltare va fi de minim 15.000 persoane

Surse: date și informații statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

În cadrul acestei măsuri acțiunile vor viza atât impulsivarea sectorului de cercetare-dezvoltare, cât și un transfer efectiv al rezultatelor cercetării către mediul economic:

- Sprijin pentru dezvoltarea instituțiilor, centrelor, unităților de cercetare-dezvoltare existente prin achiziționarea de echipamente de specialitate, participarea la programe comunitare(PC8)

³⁰ Conform rezultatelor chestionării mediului de afaceri asupra versiunii de lucru a documentului (martie 2013)

- Crearea de oficii de transfer tehnologic la nivelul universitatilor si institutiilor de cercetare care sa asigure interfata dintre mediul de afaceri si cel academic³¹
- Crearea retelei regionale a oficiilor de transfer tehnologic
- Derularea de conferinte, seminarii, mese rotunde si alte actiuni de parteneriale intre mediul de afaceri, unitatile de cercetare, universitati, clusterelor constituite cu scopul de schimba informatii, exemple de bune practica
- Dezvoltarea de retele si platforme de colaborare cu institutii/firme de profil din alte state membre

Obiectiv specific 3: Imbunatatirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate

Masura 3.1: Sprijin pentru accesarea serviciilor dedicate firmelor si tinerilor antreprenori

Context - referinte

In Regiunea Nord-Est, incepand cu anul 2001, au fost realizate investitii ce au vizat realizarea infrastructurii de sprijin a afacerilor, cofinantate din fonduri comunitare sau finantate din resurse private. La ora actuala, la nivel teritorial, exista o paleta diversificata de structuri de sprijin a afacerilor: parcuri industriale si tehnologice, parcuri stiintifice, centre de sprijinire a afacerilor, incubatoare de afaceri, centre expozitionale, centre de resurse.

Din intalnirile de lucru realizate cu reprezentantii administratiei publice locale din regiune a rezultat ca pentru perioada viitoare de programare trebuie indreptata atentia spre cresterea gradului de ocupare a acestora si diversificarea gamei de activitati a acestora.

Dupa cum s-a mentionat in sectiunile anterioare³², mediul de afaceri din regiune a fost afectat de efectele crizei economice si financiare, avand loc o reducere treptata a numarului de unitati active din majoritatea domeniilor de activitate. Mai mult, in numeroase sectoare, nivelul de productivitate inregistrat este scazut ceea ce determina pastrarea unei competitivitati scazute.

In aceste conditii, prin oferirea de servicii de consultanta de catre structurile de sprijin a afacerilor se vor asigura conditiile necesare pentru supravietuirea start-up-urilor ce se vor infiinta, iar pe de alta parte a le dezvolta pe cele existente pentru a deveni mai competitive.

Tinte 2022:

- (1) rata de infiintare de noi intreprinderi 10%
- (2) rata de radiere/scaderea numarului de intreprinderi cu ... fata de 2010

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza imbunatatirea competentelor in afaceri si marketing ale firmelor existente in vederea cresterii competitivitatii si implicat a vanzarilor pe piata interna si

³¹ Corelat cu masura „Dezvoltarea inovarii si transferului de know-how , inclusiv prin crearea si dezvoltarea clusterelor”

³² Vezi referinte masura „Sprijin pentru domenii competitive si sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii si procese tehnologice noi, cu valoare adaugata crescuta, de tip verde”

pietele externe. Sprijinul acordat va fi personalizat in functie de grupul tinta vizat, pe de o parte tinerii antreprenori si persoanele domiciliata in mediul rural care isi deschid o afacere³³

- Servicii de consultanta pentru realizarea de start-up-uri de tinerii antreprenori, persoane ce domiciliaza in mediul rural, persoane dezavantajate
- Servicii de consultanta pentru realizarea de studii de fezabilitate, analize economice si financiare, documentatii tehnice, studii de piata, planuri de afaceri
- Derularea de campanii de promovare a identitatii firmei si produselor, respectiv pachetelor de servicii
- Sprijin pentru internationalizare, participare la targuri, evenimente de profil, interne si internationale
- Sprijin acordat IMM-urilor in accesarea contractelor de export din domeniile industriale cu valoare adaugata ridicata
- Dezvoltarea serviciilor de consultanta, proiectare si auditare pentru eficienta energetica
- Sprijin acordat pentru dezvoltarea structurilor de sprijin a afacerilor existente

Obiectiv specific 4: Sprijinirea exporturilor si competitivitatii produselor locale la export

Masura 4.1: Dezvoltarea de retele si platforme pentru sprijinirea exportatorilor locali

Context - referinte

In raport cu datele statistice existente privind comertul exterior (2008-2011), se constata ca valoarea exporturilor realizate de catre firmele din Regiunea Nord-Est, reprezinta doar o mica parte din totalul national (4-4,5%), valoarea totala inregistrata la finele lui 2011 fiind de 1.882.257 euro. La nivel intraregional, judetele Iasi si Neamt detin primele locuri in ceea ce priveste aportul adus la exporturilor realizate, cu 28,3%, respectiv 22% din valoarea totala la nivel regional. Cele mai mici aporturi sunt aduse de judetele Vaslui si Botosani cu 9%, respectiv 13%.

Tinte 2022: ponderea exporturilor regiunii in total national - minim 8%

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Elaborarea strategiilor locale si regional de export
- Organizarea de evenimente de promovare a producatorilor locali: expozitii, targuri, congrese, forumuri
- Stimularea participarii grupurilor de exportatori la evenimentele externe: conferinte, targuri, expozitii de profil

Obiectiv specific 5: Sprijinirea dezvoltarii zonelor urbane

Masura 5.1: Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul urban, prin realizarea de investitii in infrastructura locala

Context - referinte

In regiune, in anul 2011, populatia totala stabila din mediul urban insuma 1.587.203 persoane(43% din populatia totala a regiunii). Regiunea cuprinde 46 de municipii si orase clasificate³⁴ in raport cu populatia stabila, astfel:

---

³³ Corelat cu masurile „Actiuni pentru sprijinirea integrarii pe piata muncii a tinerilor care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca” si „Actiuni preventive/active de integrare pe piata muncii (inclusiv actiuni personalizate) pentru grupuri vulnerabile”

- 3 orase mari (cu peste 100.000 locuitori) - municipiile Iasi, Bacau si Botosani
- 3 orase mijlocii (50.000 - 100.000 locuitori) - municipiile Suceava, Piatra-Neamt, Vaslui
- 19 orase mici (10.000 - 50.000 locuitori)
- 21 orase foarte mici (sub 10.000 locuitori)

Totodata, municipiul Iasi figureaza ca pol de crestere national, iar municipiile Bacau si Suceava ca poli de dezvoltare urbana³⁵.

In regiune, s-au conturat in timp o serie de structuri metropolitane, aflate in diferite stadii de organizare, reprezentand asocieri ale unui municipiu cu unitatile administrativ teritoriale invecinate: zona metropolitana Iasi formata din municipiul Iasi si 13 comune inconjuratoare (singura care implementeaza proiecte vizand dezvoltarea intregii arii metropolitane - nivelul anului 2012), zona metropolitana Suceava formata din municipiul Suceava, orasul Salcea si 6 comune limitrofe, zona metropolitana Botosani formata din municipiul Botosani si 6 comune limitrofe, zona metropolitana Bacau compusa din municipiul Bacau, 17 comune limitrofe si cu rol de observator orasul Buhusi, zona metropolitana Roman compusa din municipiul Roman si 24 de comune limitrofe.

Pe langa acestea, exista si zone care in raport cu distanta existenta ar putea conduce la crearea unor structuri urbane policentrice - grupul de orase de pe valea Trotusului (Moinesti, Comanesti si Darmanesti), municipiile Botosani si Suceava.

Un aspect important, il constituie existenta unei serii de orase care, datorita specializarii pe un anumit sector industrial au devenit dependente de acesta din punctul de vedere al dezvoltarii, al locurilor de munca si al veniturilor. Este cazul oraselor monoindustriale³⁶: Bicaz(industria materialelor de constructii), Buhusi(industria textila), Comanesti(industria lemnului) si Onesti(industria chimica).

In raport cu tipologia prezentata, cat si din datele statistice si informatiile calitative³⁷ culese si prezentate in analiza economico-sociala, orasele pot fi grupate astfel:

- A. Orase care au potential de dezvoltare regional(acces la aeroport regional, magistrale rutiere si feroviare, prezenta mediului academic-universitar, existenta infrastructurii de sprijin a afacerilor, etc) si care pot deveni motoare de crestere la nivel regional - ce se pot constitui in vectori ai cresterii competitivitatii regionale si atragerii de investitori straini. Este cazul polului national de crestere Iasi, polilor de dezvoltare urbana Bacau si Suceava, si dupa caz a municipiilor resedinta de judet
- B. Orase care au potential de dezvoltare locala, care se pot specializa pe unul sau doua domenii de activitate si ce pot contribui la atragerea investitorilor autohtoni, absorbirea fortei de munca locale, stoparea migratiei si care necesita actiuni de revitalizare
- C. Orase mici si foarte mici care au doar in mica parte functiuni urbane, adeseori asimilate cu localitatile din mediul rural si care necesita un proces integrat, complex de regenerare urbana, astfel incat sa devina mai atractive, care sa permita atat cresterea calitatii vietii localnicilor cat si localizarea afacerilor
- D. Orase sau cartiere ale oraselor care se constituie in pungi de saracie, in care exista o pondere ridicata a grupurilor vulnerabile(populatie de etnie roma, persoane cu fara/venituri reduse, familii monoparentale), etc. si care presupun alaturi de un proces de regenerare fizica si interventii surprinse in prima prioritate a strategiei³⁸

³⁴ Pe baza rezultatelor preliminare din august 2012 ale Recensamantului populatiei si locuintelor din octombrie 2011

³⁵ Conform HG nr. 998/2008

³⁶ Concentreaza mai mult de 50% din productie, cifra de afaceri sau angajati intr-o singura ramura industriala

³⁷ Vizite de lucru desfasurate la sediile administratiilor publice locale pentru identificarea nevoilor locale si oportunitatilor de dezvoltare viitoare

³⁸ Vezi detalieri obiectivul specific: promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si a celor urbane aflate in declin

Tinte 2022: grad de urbanizare 55%

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Este de preferat ca implementarea actiunilor aferente prezentei masuri sa fie derulate prin intermediul unui plan integrat de dezvoltare urbana, in care sa fie avute in vedere in functie de nevoile existente si masurile/actiunile prezentate in cadrul actualei strategii. Mai mult, in situatia in care se doreste cofinantarea operatiunilor (si) prin intermediul fondurilor comunitare trebuie sa se tina cont si de noile intrumente comunitare dedicate dezvoltarii urbane prevazute pentru perioada de programare 2014 -2020³⁹

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Reabilitarea/modernizarea/extinderea strazilor orasenesti, modernizarea/amenajarea de parcuri⁴⁰
- Amenajarea, modernizarea spatiilor pietonale, centrelor civice⁴¹
- Crearea, amenajarea si/sau modernizarea spatiilor verzi si parcurilor pentru copii⁴²
- Modernizarea/extinderea iluminatului public, introducerea solutiilor pentru valorificarea energiilor regenerabile(ex: folosirea panourilor cu celule fotovoltaice)
- Reabilitarea/renovarea monumentelor si site-urilor istorice, conservarea patrimoniului cultural din zonele urbane⁴³
- Reabilitarea/modernizarea/extinderea caselor de cultura, caminelor culturale, bibliotecilor, constructia, eventual transformarea unor cladiri abandonate in centre comunitare
- Reabilitarea, amenajarea lacurilor, cursurilor de apa din (apropierea) mediului urban si crearea de spatii de agrement
- Reamenajarea terenurilor, cladirilor, siturilor industriale dezafectate/abandonate(inclusiv activitati de demolare) si pregatirea pentru noi activitati economice si/sau sociale
- Realizarea de puncte pentru accesul publicului la informare(PAPI)

Obiectiv specific 6: Sprijinirea dezvoltarii zonelor rurale

Masura 6.1: Asigurarea conditiilor de dezvoltare a mediului rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala

Context - referinte

In zona rurala figureaza 506 comune, care cuprind 2.414 sate si in care convietuiesc 2.108.628 locuitori⁴⁴, reprezentand 57% din populatia totala a regiunii. Mai mult, in toate judetele populatia amplasata in zona rurala este majoritara, cele mai mari fiind inregistrate in Neamt cu 62%, Vaslui si Botosani cu cate 58%.

De-a lungul timpului regiunea s-a confruntat cu un proces continuu de ruralizare datorat cauzelor de ordin economic si social: procesul de restructurare industriala derulat in anii '90, lipsa locurilor de

---

³⁹ Vezi Investitii teritoriale integrate si Dezvoltare locala sub responsabilitatea comunitatii

⁴⁰ Corelat, dupa caz cu masura dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile

⁴¹ Idem 26

⁴² Idem 26

⁴³ Corelat, dupa caz cu masura „Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic”

⁴⁴ Date nivel 2011

munca, nivelul ridicat al somajului, fondul locativ redus, ceea ce a condus la migrarea persoanelor fara venituri sau cu venituri reduse din zonele urbane catre zonele rurale.

Incepand cu anii 2000, acest fenomen a crescut in complexitate. Astfel, pe de o parte populatia din mediul urban emigreaza spre zonele rurale(in special persoane cu varsta peste 50 de ani sau persoane necalificate), spre marile aglomerari urbane(absolventi de studii superioare, persoane cu nivel ridicat de calificare) sau spre alte State Membre(persoane calificate aflate in cautarea unui loc de munca), iar pe de alta parte populatia din mediul rural(cu preponderenta tinerii) emigreaza in alte State Membre.

O alta problema cu care se confrunta spatiul rural o constituie faptul ca dispersia teritoriala a localitatilor urbane in regiune nu este echilibrata, existand multe areale care sunt lipsite de orase pe o raza de 25-30 km. Este cazul zonelor: sud-estul judetului Botosani - nord-estul judetului Iasi , sud-estul judetului Iasi - nordul judetului Vaslui, estul judetului Bacau - vestul judetului Vaslui, zona central-estica a judetului Vaslui, nord-vestul judetului Suceava, nord-vestul judetului Bacau. Localitatile rurale amplasate in aceste areale sunt caracterizate de o accesibilitate/conectivitate rutiere redusa fata de orasele invecinate, ceea ce conduce la o accesibilitate redusa la serviciile publice de invatamant, sanatate, servicii sociale si o izolare economica a acestora.

In cele mai multe localitati rurale, paleta problemelor existente⁴⁵:

- Ponderea ridicata a drumurilor comunale nemodernizate
- Retea de iluminat public insuficienta, inechita
- Numarul ridicat al localitatilor fara retea de apa potabila si canalizare, cat si al gospodariilor care nu sunt conectate
- Lipsa sistemelor de colectare selectiva a deseurilor
- Lipsa parcarilor, trotuarelor, ariilor pietonale
- Lipsa spatiilor verzi, spatiilor de joaca pentru copii
- Existenta suprafetelor extinse afectate de fenomenele de panta(eroziune, seceta, alunecari de teren)

In prezent, in spatiul rural exista grupurile de actiune locala care se pot constitui intr-un bun punct de plecare pentru implementarea initiativei comunitare „Dezvoltare locala sub responsabilitatea comunitatii”. Grupurile de actiune locala(GAL) s-au infiintat incepand cu 2010, avand la baza masurile de tip „LEADER” pentru dezvoltare rurala In Regiunea Nord-Est exista momentan (2013) 31 de GAL-uri, fiecare cuprinzand comune din unul sau mai multe judete⁴⁶.

Dintre judetele regiunii Nord-Est, in Vaslui sunt cele mai multe comune in asociatii de tip GAL (77 de comune din 81), la polul opus fiind judetul Botosani (45 comune din 71).

Tinte 2022: .....de stabilit prin consultarile parteneriale.....

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza⁴⁷ asigurarea conditiilor pentru modernizarea spatiului rural, care sa permita localizarea investitorilor, cresterea standardului de viata, diminuarea emigratiei tinerilor:

- Reabilitarea, modernizarea, extinderea drumurilor comunale, inclusiv marcarea si dotarea lor cu panouri de orientare, semnalizare
- Imbunatatirea conexiunilor de transport dintre mediul urban si mediul rural
- Realizarea, modernizarea retelelor de iluminat public
- Crearea, amenajarea si/sau modernizarea spatiilor verzi si parcurilor pentru copii

⁴⁵ Problemele si nevoile de ordin economic sunt prezentate in masura ulterioara

⁴⁶ Prezentate detaliat in analiza economica-sociala

⁴⁷ Actiunile pot fi incadrate in strategiile de dezvoltare create sub instrumentul comunitar „Dezvoltare locala sub responsabilitatea comunitatii”

- Crearea, dezvoltarea si imbunatatirea infrastructurii asociate dezvoltarii agriculturii (infrastructura de irigatii, silozuri, etc.)
- Construirea, modernizarea si extinderea infrastructurii de utilitati (apa, canalizare) din mediul rural⁴⁸
- Crearea, reabilitarea, modernizarea si extinderea infrastructurii de educatie, sanatate, servicii sociale
- Reabilitarea, renovarea monumentelor si site-urilor istorice si culturale
- Reabilitarea, modernizarea si dotarea (inclusiv echipamente IT) a caminelor culturale
- Reamenajarea terenurilor, cladirilor, siturilor industriale dezafectate/abandonate (inclusiv activitati de demolare) si pregatirea pentru noi activitati economice si/sau sociale
- Conservarea mediului inconjurator asociata cu conservarea terenurilor, padurilor si peisajului
- Dezvoltarea sistemelor integrate de management a deseurilor⁴⁹
- Realizarea lucrarilor de prevenire, respectiv combatere a fenomenelor de panta (reimpaduriri, reabilitari cursuri de apa afectate de calamitati, amenajari torenti, lucrari de stabilizare si protectie a terenurilor impotriva alunecarilor, alte lucrari de combatere a eroziunii solului)

Masura 6.2: Dezvoltarea de activitati economice alternative in mediul rural, inclusiv dezvoltarea capacitatii antreprenoriale a tinerilor

Context - referinte

In Regiunea Nord-Est, ponderea populatiei ocupate in agricultura este foarte ridicata, de 42%, cu 14 p.p.⁵⁰ mai mult fata de nivelul national. Situatiia este critica, intrucat, in populatia ocupata in acest domeniu figureaza in special lucuratorii pe cont propriu, lucuratorii familiari, cei care produc bunuri agricole destinate consumului propriu si/sau vanzarii, practic persoane care practica o agricultura de subzistenta si in mult mai mica masura persoane remunerate. De asemenea, vanzarile realizate de aceste persoane nu se incadreaza in cadrul fluxurilor comerciale, nefiind contabilizate in conturile nationale si regionale.

Nivelul scazut al veniturilor din agricultura, cat si lipsa de alternative economice au condus la un fenomen migratoriu al tinerilor din mediul rural, populatia in varsta fiind nevoita sa lucreze terenurile. Din acest motiv, peste 60% din persoanele ocupate in agricultura au varsta de peste 45 de ani, iar dupa varsta de 65 de ani o treime dintre acestia raman inca in activitate.

Sub aspectul productivitatii, zonele rurale sunt caracterizate printr-o slaba eficienta economica. Astfel, populatia ocupata din agricultura, silvicultura si pescuit (practic concentrata in mediul rural) contribuie la realizarea a numai 17% din produsul intern brut regional.

Totodata, ponderea numarului de salariati ce activeaza in agricultura reprezinta doar 3,14% din numarul total al salariatilor.

In pofida situatiei existente, in prezent, in zona rurala exista potentialul necesar dezvoltarii de activitati economice alternative, care sa permita crearea de noi locuri de munca. Regiunea detine resursele naturale ce pot permite infiintarea, respectiv dezvoltarea afacerilor ce vizeaza: cultivarea si procesarea unor produse agricole ecologice pentru care exista cerere atat pe piata interna cat si pe pietele externe (ciuperci, fructe de padure, plante medicinale si aromatice, melci, broaste,

⁴⁸ Actiuni prevazute si in cadrul masurii „Investitii in reabilitarea, modernizarea si extinderea retelei de apa potabila si canalizare si in sisteme de management integrat a deseurilor, sisteme de management a riscurilor”

⁴⁹ Idem 31

⁵⁰ Puncte procentuale

produse apicole), colectarea si procesarea produselor agricole, agroturismul, prelucrarea superioara a lemnului, etc.

Astfel, regiunea are un potential important in cresterea si valorificarea atat a fructelor de padure cat si a ciupercilor comestibile din flora spontana. Practic, o cincime din cantitatea totala nationala a fructelor de padure provine din regiune(in special din judetele Suceava , Neamt si Vaslui), iar o treime din cea a ciupercilor de padure este asigurata de judetele Suceava si Neamt. Totodata, se remarca contributia importanta adusa de regiune la cifra de afaceri totala nationala pentru produse apicole(aproximativ 70%) si produse piscicole(14%).

In ultima perioada s-au intensificat preocuparile pentru obtinerea de venituri alternative din turism, si in special din agroturism. Pe langa investitiile ce au vizat constructia infrastructurii de cazare din mediul rural, au fost reabilitate si modernizate si o parte dintre gospodarii, fiind transformate in structuri de primire turistica de tip „bed&breakfast”, structuri pentru care exista o cerere in crestere atat din partea turistilor romani cat si straini.

Totodata, in mediul rural exista zone care detin un potential ridicat al energiilor regenerabile: biomasa, energie eoliana, energie solara⁵¹.

Pentru actiunile intreprinse de tineri antreprenori, care vizeaza demararea sau dezvoltarea unei afaceri, recomandam sa fie insotite de operatiuni care urmaresc dezvoltarea capacitatii antreprenoriale⁵².

Tinte 2022:

- (1) ponderea populatiei ocupate in agricultura in total populatie ocupata 30%
- (2) ponderea persoanelor din grupa de varsta 15-24 ani ocupate in agricultura 20%

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza crearea de noi locuri de munca, in special in activitatile economice alternative:

- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri destinata colectarii, depozitarii, procesarii si marketingului fructelor de padure, plantelor medicinale si aromatice, ciupercilor
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in domeniul cresterii albinelor
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in domeniul acvacultura
- Investitii in procesarea si marketingul produselor obtinute din apicultura, acvacultura
- Incurajarea activitatilor mestesugaresti/artizanale, inclusiv de comercializare
- Investitii in dezvoltarea turismului rural (turism montan, turism pentru pescuit sportiv, turism ecvestru, cicloturism) si a agroturismului;
- Infiintarea de centre teritoriale pentru colectarea produselor agricole
- Sprijin pentru demararea sau dezvoltarea unei afaceri ce vizeaza procesarea produselor agricole sau de origine animala
- Sprijin pentru infiintarea sau dezvoltarea fermelor de melci

---

⁵¹ Zonele cu potential ridicat sunt prezentate in analiza economica-sociala

⁵² Vezi si masurile „Actiuni pentru sprijinirea integrarii pe piata muncii a tinerilor care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca”, respectiv „Cresterea accesului la formare profesionala continua - in special in randul/pentru persoanele cu un nivel scazut de cunostinte (competente, abilitati reduce)”

- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in domeniul prelucrarii superioare a lemnului
- Sprijinirea investitiilor care valorifica energiile regenerabile existente

Obiectiv specific 7: Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent

Masura 7.1: Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic

Context - referinte

Regiunea Nord-Est detine un potential turistic relativ ridicat, elementele de referinta fiind cadrul natural de exceptie din zonele montane din judetele Bacau, Neamt si Suceava, potentialul balnear, monumentele istorice si edificii culturale, inestimabilul patrimoniu religios, arta si traditia populara existenta, gastronomia bucoviniana. In plus, in anii 2000 a avut loc o crestere importanta atat a numarului si capacitatii de cazare existente, cat si a infrastructurii de sprijin a turismului: centre expozitionale si de evenimente, infrastructura de agrement(partii de schi, zone si complexe de agrement).

Practic, exista premisele necesare pentru practicarea unor forme variate de turism: balnear-terapeutic, ecumenic-cultural, agroturism, ecoturism, afaceri si evenimente, activ.

In ciuda elementelor prezentate, datele si informatiile statistice existente indica pentru perioada de analiza un regres al activitatilor desfasurate in acest domeniu:

- Indicele foarte scazut de utilizare a capacitatii de cazare in functiune - 23% in 2012
- Durata medie de scadere redua, inferioara nivelului national - 2,1 nopti/turist
- Ponderea scazuta a numarului de turisti straini - 9% din numarul total de sosiri

In parte, nivelurile inregistrate pot fi puse pe seama efectelor negative ale crizei economice si financiare, scaderea veniturilor populatiei determinand o contractie a cererii pentru servicii turistice. Cu toate acestea, si in perioada anterioara crizei se constata ca nivelul indicatorilor se afla sub media inregistrata la nivel national.

In aceste conditii, putem aprecia ca exista cauze sistematice care conduc situatia prezentata, accesibilitate redua spre zonele turistice, calitatea slaba a serviciilor oferite in anumite zone turistice, gradul inegal de modernizare a infrastructurii existente, slaba promovare a potentialului turistic existent.

Tinte 2022:

- (1) Durata medie de sedere - 3 nopti/turist
- (2) Cresterea numarului de sosiri cu 20% fata de anul 2012

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Reabilitarea/renovarea obiectivelor turistice ce apartin patrimoniului cultural, istoric, ecumenic
- Reabilitarea/modernizarea/extinderea spatiilor de cazare, inclusiv a infrastructurii de agrement conexe
- Modernizarea infrastructurii de turism balnear, a unitatilor de tratare
- Dezvoltarea si extinderea sistemului existent de semnalizare a atractiilor turistice: panouri, harti turistice pe drumurile nationale si judetene, gari, autogari, aerogari

- Dezvoltarea infrastructurii de agrement asociate sporturilor de iarna
- Realizarea/modernizarea traseelor montane, a rețelei de cabane și refugii montane
- Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii fizice de agrement necesara petrecerii timpului liber (hipism, „hiking”, „rafting”, parasutism, sporturi extreme)
- Crearea/modernizarea centrelor și oficiilor de informare și promovare turistica în zonele cu potențial turistic
- Dezvoltarea de rețele de comunicare între centrele de informare și promovare turistica din regiune și cele naționale/internationale, integrarea standardizată a acestora prin interconectare vizând dezvoltarea și îmbunătățirea sistemului de rezervări online
- Sprijin pentru organizarea și derularea de târguri, expoziții, manifestări culturale, festivaluri
- Sprijin pentru derularea de campanii de promovare integrată a produsului turistic local și regional la târguri de profil, interne și internaționale

Prioritatea 4 - Optimizarea utilizării și protejarea resurselor și patrimoniului natural

Panelul obiectivelor specifice și măsurilor asociate

Obiectivul specific	Măsuri asociate
1. Promovarea eficienței energetice	1.1 Creșterea eficienței energetice a instituțiilor publice, gospodăriilor și firmelor
2. Protejarea mediului și biodiversității prin realizarea de investiții specifice așchișului comunitar și valorificarea siturilor naturale	2.1 Investiții în crearea, reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de apă potabilă și canalizare, în sistemele de management integrat a deșeurilor și sistemele de management a riscurilor 2.2 Tratarea solurilor contaminate și/sau poluate 2.3 Prezervarea biodiversității

Obiectiv specific 1: promovarea eficienței energetice

Măsura 1.1: Creșterea eficienței energetice a instituțiilor publice, gospodăriilor și firmelor

Context - referințe

La sfârșitul anului 2011, în regiune figurau 1.369.760 de locuințe, reprezentând 16% din numărul total existent la nivel național, nivel corelat cu numărul de locuitori existent. Cele mai multe locuințe se afla amplasate în județul Iași (21% din total), județele Bacău și Suceava (19% din total). Cele mai puține figurează în județele Botoșani și Vaslui (12% din total).

Din analiza calitativă a nevoilor și oportunităților de dezvoltare realizată de către reprezentanții ADR Nord-Est⁵³ rezulta că cea mai mare parte a blocurilor de locuințe și instituțiilor publice necesită să fie înscrise într-un program ce să vizeze reabilitarea termică a acestora.

În localitățile urbane foarte puține locuințe au beneficiat de lucrări de reabilitare termică (sub 5% din numărul total) - practic blocurile de locuințe construite după anul 2000 și cele care au fost reabilitate prin Programul național de reabilitare termică a locuințelor derulat în perioada 2008-2010.

Conform rezultatelor provizorii ale Recensământului populației și gospodăriilor din 2011, în toate județele regiunii, ponderea gospodăriilor care beneficiază de încălzire pe baza de termoficare sau

⁵³ date culese în perioada octombrie 2011 – iulie 2012, cu ocazia desfășurării de întâlniri de lucru la sediile administrației publice locale din cele 46 localități urbane și cele 6 consilii județene

centrala termica proprie este mai mica de 50%. Mai mult, in judetele Vaslui si Botosani doar un sfert dintre gospodarii beneficiaza de acest serviciu.

In plus, o parte dintre proprietari au ales sa deruleze individual lucrari de reabilitare termica, ceea ce a condus la folosirea de solutii tehnice diferite chiar la nivelul aceluasi bloc, inclusiv utilizarea de diferite palete cromatice - aspect ce conduce si la afectarea gradului de atractivitate al localitatii.

Tinte 2022:

- (1) 25% din blocuri de locuinte beneficiaza de lucrari de reabilitare termica
- (2) 60% dintre institutiile publice beneficiaza de lucrari de reabilitare termica

Surse: rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza lucrari de crestere a eficientei energetice a cladirilor publice, locuintelor, firmelor:

- Reabilitarea termica a peretilor exteriori
- Termo-hidroizolarea teraselor
- Inlocuirea tamplariei existente cu cea performanta energetic
- Reabilitarea, modernizarea sistemelor de incalzire

In plus interventiile pot viza si elaborarea si implementarea unui plan regional de actiune privind eficienta energetica.

Obiectiv specific 2: Protejarea mediului si biodiversitatii prin realizarea de investitii specifice apei potabile si valorificarea siturilor naturale

Masura 2.1: Investitii in crearea, reabilitarea, modernizarea si extinderea retelei de apa potabila si canalizare, in sistemele de management integrat a deseurilor si sistemele de management a riscurilor

Context - referinte

In regiune, la sfarsitul anului 2011, doar 62% din localitati si 40% din total populatiei erau conectate la reseaua publica de furnizare a apei potabile, fata de 72%, respectiv 56% la nivel national. La nivel judetean, cel mai mic procent al populatiei conectata se inregistreaza in judetul Suceava cu 27%, in timp ce in judetul Iasi 52%.

Mai mult, situatia este si mai critica in cazul retelei de canalizare existente. Astfel, cu putin peste un sfert din localitatile regiunii erau racordate la sisteme de canalizare, iar numai o treime din totalul populatiei beneficia de aceste servicii. Singurul judet din regiune care se apropie de media nationala este Iasi, cu 42% din total populatie conectata. Judetele Suceava si Vaslui sunt cele mai afectate, sub un sfert din populatie avand acces la acest tip de serviciu.

In regiune, numai o parte din localitatile urbane⁽³⁴⁾⁵⁴ sunt dotate cu statii de epurare a apelor uzate, cele mai multe dintre acestea nu functioneaza corespunzator datorita dotarilor necorespunzatoare si capacitatii insuficiente. In unele cazuri, deversarea apelor uzate se realizeaza in conditiile in care nu au fost suficient epurate, provocand poluarea apelor de suprafata, de subteran si afectand in final sanatatea locuitorilor.

Pana in anul 2015 situatia prezentata se va imbunatati intrucat vor fi finalizate proiectele ce vizeaza investitii in reabilitarea, extinderea si constructia retelelor de alimentare cu apa potabila/canalizare/statii de tratare/statii de epurare prin cofinantare asigurata din Fondul de

---

⁵⁴ Vezi Studiul privind dezvoltarea urbana in Regiunea Nord-Est

Coeziune, prin Programul Operational Sectorial de Mediu 2007-2013. Practic, toti locuitorii din zonele urbane vor avea acces la rețeaua de alimentare cu apă potabilă, respectiv cea de canalizare. În consecință acțiunile prevăzute în cadrul acestei măsuri se vor adresa în special pentru zonele rurale care nu beneficiază de astfel de servicii.

În domeniul sistemelor de management al deșeurilor, dotările și infrastructura existentă sunt extrem de reduse, necorelate cantitativ și calitativ cu efectivul populației regionale.

Conform cu cele prezentate în analiza economică-socială⁵⁵, în unele dintre zonele urbane se constată o gestionare defectuoasă a deșeurilor menajere datorită modului în care se realizează procesul de colectare, respectiv de depozitare. În unele situații, infrastructura existentă este depășită atât din punct de vedere al capacității de stocare, a măsurilor de protecție a mediului, cât și al modului de recuperare a materialelor utile.

Modul actual de gestionare a deșeurilor generează o serie de efecte negative, precum deprecierea calității componentelor mediului natural prin emisii de poluanți în aer, sol, apele subterane și de suprafață, impactul negativ asupra biodiversității, riscul de îmbolnăvire al populației, neconformarea cu prevederile legislației comunitare în domeniu.

În raport cu datele existente⁵⁶, gradul de acoperire al populației cu servicii de salubritate variază de la 88% în județul Iași până la 24% în județul Vaslui. În mediul rural, gradul de acoperire este între 85% în județele Suceava și Botoșani și numai 1% în județul Vaslui.

Concomitent cu procesul de închidere etapizată și ecologizare a spațiilor de depozitare neconforme a deșeurilor are loc realizarea de investiții⁵⁷ care vizează realizarea de stații de sortare și tratare și de depozite ecologice.

Cu toate că în ultima perioadă s-a extins procesul de colectare selectivă a deșeurilor (în special în mediul urban), procentul de colectare este încă foarte scăzut⁵⁸, datorită gradului scăzut de dezvoltare al infrastructurii de colectare selectivă, insuficienței campaniilor de conștientizare cât și indiferenței unei părți a populației. Toate acestea conduc și la un nivel redus de recuperare și valorificare al componentelor reciclabile din deșeurile menajere (hartie, carton, sticlă, materiale plastice, metale).

În privința emisiilor de gaze cu efect de seră principalele surse generatoare provin din activitățile de producere a energiei electrice și termice prin arderea combustibililor fosili, ardere în industria prelucrătoare, depozitarea și/sau incinerarea deșeurilor, agricultura (în special culturile cu fertilizatori), zootehnia prin creșterea animalelor și a managementului deșeurilor și transportul rutier. În raport cu inventarul furnizat de instituțiile de profil⁵⁹, emisiile totale anuale cu efect de seră per persoană se încadrează între un minim de 0,55 tone/loc în județul Neamț și 4,33 tone/loc în județul Suceava. Menționăm că în aceste valori nu este surprinsă și cantitatea de emisii rezultate în urma transportului rutier. În jurul marilor aglomerări urbane, cât și al orașelor traversate de magistralele rutiere⁶⁰ calitatea aerului este necorespunzătoare, ceea ce poate afecta starea de sănătate a populației.

O parte din apele curgătoare și lacurile din regiune se confruntă cu fenomene de poluare, ceea ce a condus în timp la degradarea faunei și florei aferente acestora, determinând scăderea gradului de atractivitate a acestora pentru activități de recreere a locuitorilor cât și a turismului de profil (vanatoare și pescuit).

---

⁵⁵ Secțiunea 6 - mediu

⁵⁶ Prelucrări analiza economică-socială pe baza rapoartelor județene privind starea mediului 2011

⁵⁷ Cofinanțate din Fondul de coeziune - Programul Operational Sectorial de Mediu 2007-2013

⁵⁸ Aspecte calitative culese cu ocazia desfășurării de întâlniri de lucru la sediile administrației publice locale din cele 46 localități urbane și cele 6 consilii județene

⁵⁹ Agențiile Județene de Protecție a Mediului - rapoartele județene privind starea mediului 2011

⁶⁰ Idem 44

Regiunea se confrunta cu probleme generate de fenomenele hidro-meteorologice periculoase inundatii, alunecari de teren, eroziune, seceta (fenomene de panta) care au costuri economice si umane ridicate. Aceste fenomene conduc la reducerea calitatii vietii prin afectarea directa sau indirecta a locuitorilor si a agentilor economici. In plus, alunecarile de teren produse pe suprafete mari duc la modificarea si scaderea valorii peisagistice, iar materialele aluvionare care ajung in rauri au impact direct asupra florei si faunei acvatice si genereaza colmatarea acumularilor hidroenergetice si a amenajarilor piscicole.

Practic, suprafata totala afectata de fenomenele de panta este de peste 1,1 milioane hectare, reprezentand o treime din suprafata totala afectata a Romaniei. Totodata, din suprafata mentionata, ponderea suprafetelor afectate puternic, foarte puternic si excesiv reprezinta 43%.

Tinte 2022:

- (1) 80% din populatia regiunii va fi conectata la retelele de alimentare cu apa potabila
- (2) 65% din populatia regiunii va fi conectata la retelele de canalizare
- (3) 70% din populatia regiunii beneficiaza de sisteme de management integrat a deseurilor

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea retelei de furnizare a apei potabile
- Construirea si/sau extinderea, retehnologizarea, reabilitarea si modernizarea instalatiilor de epurare a apelor uzate menajere si/sau industriale
- Investitii in sistemele de managementul integrat al deseurilor menajere, deseurile industriale, deseurilor periculoase(inclusiv spitalicesti) - achizitionarea de echipamente pentru realizarea colectarii selective a desurilor, constructia de statii de sortare, de tratare, constructia de depozite ecologice
- Investitii ce vizeaza implementarea sistemelor de monitorizare a calitatii factorilor de mediu (aer, apa, sol), precum si a poluarii fonice in zonele urbane
- Investitii ce urmaresc stoparea poluarii, respectiv depoluarea raurilor si lacurilor, inclusiv actiuni de repopularea a acestora
- Investitii in amenajarea cursurilor apa si realizarea unor sisteme de avertizare-alarmare sonora a populatiei si a obiectivelor din zonele potential afectate
- Investitii in realizarea de perdele de protectie atmosferice si fonice de-a lungul arterelor rutiere intens circulat, magistralelor feroviare, aeroporturilor
- Investitii pentru stabilizarea versantilor din apropierea cailor de acces - drumuri judetene afectate de alunecari de teren
- Derularea de programe de impadurire a zonelor desertificate (cu un grad ridicat de eroziune), de creare de perdele forestiere de protectie a terenurilor agricole
- Sprijin pentru extinderea, modernizarea si retehnologizarea sistemelor de irigatii ce au in vedere reducerea incidentei fenomenelor meteorologice extreme (seceta, eroziune)⁶¹

Masura 2.2: Tratarea solurilor contaminate si/sau poluate

Context - referinte

In baza situatiilor realizate de catre agentiile judetene pentru protectia mediului⁶² privind incadrarea terenurilor in categoria sit potential contaminat/contaminat, in regiune figureaza sase situri (potential) contaminate pe raza judetului Iasi (din activitati industriale, metalurgie, respectiv producerea de energie, depozitarea de deseuri municipale si depozitarea namolului provenit din

⁶¹ Corelat cu actiunile prevazute la masura "Asigurarea conditiilor de dezvoltare a mediului rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala"

⁶² Agentiile Judetene de Protectie a Mediului - rapoartele judetene privind starea mediului 2011

statia de epurare ape uzate a municipiului Iasi) si unul in judetul Vaslui (zona depozitului de produse petroliere).

Tinte 2022: tratarea a 50% din suprafata solurilor contaminate/poluate

Surse: rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Sprijin pentru identificarea riscurilor asociate siturilor potential contaminate sau contaminate
- Sprijin pentru crearea si implementarea planurilor de actiune privind decontaminarea siturilor potential contaminate sau contaminate
- Investitii pentru pregatirea siturilor decontaminate pentru noi activitati economice si/sau sociale

Masura 2.3: Prezervarea biodiversitatii

Context - referinte

In Regiunea Nord-Est, biodiversitatea este caracterizata de existenta a trei regiuni biogeografice continentala, stepica si alpina. Tipurile de habitate identificate sunt de padure, de pajisti si tufarisuri, stancarii si pesteri, turbarii si mlastini si de ape dulci. In regiunile de deal si podis se intalnesc paduri de foioase. Zonele montane sunt acoperite cu paduri, indeosebi de rasinoase. La limita superioara a padurii se dezvolta etajul subalpin format din arbusti (jneapan, ienupar, afin etc.). Pe culmile mai inalte se afla pajisti alpine alcatuite din ierburi marunte.

Diversitatea florei si faunei specifice regiunii este corelata cu existenta unor habitate, in principal forestiere si acvatice, parte din ele nealterate, care constituie o bogatie de mare pret, ce trebuie ocrotita si valorificata in mod rational. La acest moment, starea de conservare a habitatelor si speciilor in ariile naturale protejate nu poate fi apreciata obiectiv, pe baza unor criterii stiintifice relevante, deoarece in ultimii cinci ani nu s-au realizat studii pentru evaluarea starii de conservare.

Siturile Natura 2000 se impart in doua categorii: SPA - Situri de Protectie Avifaunistica si SCI - Situri de Importanta Comunitara (pentru habitate)

In regiunea sunt prezente 24 situri Natura 2000 de protectie avifaunistica (SPA) si 76 de situri de importanta comunitara (SCI). Siturile din prima categorie se desfasoara pe aproximativ 297 mii ha, reprezentand 8% din suprafata regiunii, iar cele din cea de-a doua categorie pe 265 mii ha reprezentand 7% din suprafata⁶³. Unele arii protejate se pot suprapune partial, rezultand zone protejate atat pentru habitate, cat si pentru componenta avifaunistica. Totodata, exista suprapuneri si cu alte arii protejate, precum Parcuri Nationale (Muntii Rodnei, Calimani, Ceahlau, Cheile Bicazului-Hasmas), Parcuri Naturale (Vanatori-Neamt), sau alte rezervatii de interes national, judetean sau local.

Administratorii ariilor naturale protejate se confrunta in prezent cu o serie de probleme cauzate de mijloacele financiare insuficiente, lipsa planurilor de management (pentru o parte dintre ariile naturale), personal insuficient, lipsa programelor de instruire aferente si lipsa dotarilor necesare.

Tinte 2022:

- (1) realizarea de 5 studii pentru evaluarea starii de conservare a habitatelor si speciilor din ariile natural protejate
- (2) realizarea sau actualizarea a 5 planuri de management pentru arii naturale protejate

⁶³ Detaliere si distributia teritoriala prezentata in capitolul 6 din analiza economica-sociala "mediu"

Surse: rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Realizarea de studii de evaluare a starii de conservare a habitatelor si speciilor din ariile naturale protejate
- Elaborarea sau actualizarea planurilor, strategiilor de management a ariilor naturale protejate (inclusiv prin utilizarea instrumentelor GIS)
- Investitii in infrastructura de uz public orientata spre protectia si gestionarea mediului in ariile naturale protejate
- Organizarea si derularea de campanii de constientizare publica
- Derularea de cursuri de instruire pentru personalul ariilor naturale protejate